

Riksdagens protokoll

2012/13:12

Torsdagen den 18 oktober

Kl. 12.00 – 13.09
14.00 – 15.00

Protokoll
2012/13:12

1 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Camilla Waltersson Grönvall* (M) avsåg sig uppdraget som suppleant i utbildningsutskottet från och med den 19 oktober.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utbildningsutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Camilla Waltersson Grönvall som ledamot i utbildningsutskottet från och med den 19 oktober och Björn Samuelson som suppleant i utbildningsutskottet från och med den 19 oktober.

Andre vice talmannen förklarade valda *från och med den 19 oktober* till

ledamot i utbildningsutskottet
Camilla Waltersson Grönvall (M)

suppleant i utbildningsutskottet
Björn Samuelson (M)

3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade
att *fredagen den 19 oktober* skulle interpellationssvar utgå och bordläggningens plenum äga rum *kl. 11.30* samt
att *torsdagen den 25 oktober kl. 12.00* skulle val till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond äga rum.

4 § Meddelande om information från regeringen

Andre vice talmannen meddelade att *tisdagen den 23 oktober kl. 13.00* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (M) lämna information från Europeiska rådets möte den 18 och 19 oktober.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2012/13:14 till skatteutskottet
2012/13:16 till socialförsäkringsutskottet
2012/13:20 till socialutskottet
2012/13:26 till arbetsmarknadsutskottet

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2012/13:9 om barnkonventionen som svensk lag

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Hillevi Larsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet och för att barnkonventionen ska bli svensk lag.

Jag vill börja med att tydliggöra att jag som minister inte kan uttala mig i ett enskilt ärende.

Jag vill också vara tydlig med att genom att Sverige 1990 ratificerade konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen, har vi åtagit oss att garantera dessa rättigheter för alla barn och ungdomar i vårt land. Arbetet med barnets mänskliga rättigheter är en ständigt pågående process. Som ansvarig minister för barnrättspolitiken välkomnar jag den aktiva diskussion som nu pågår kring barns rättigheter, där den svåra fråga som Hillevi Larsson tar upp är en del av diskussionen.

Lagstiftningen är statens främsta instrument för att garantera att barnets rättigheter tillgodoses i verksamheter, beslut och åtgärder som rör barn. Under 2010 tog regeringen initiativ till en kartläggning av hur svensk lagstiftning och praxis stämmer överens med rättigheterna i konventionen. I kartläggningen, som presenterades i november 2011, konstateras att svensk lagstiftning över lag står i god överensstämmelse med rättigheterna i barnkonventionen och att lagstiftningen får anses väl utbyggd med hänsyn till rättigheterna. De svenska reglerna överstiger ofta de minimikrav som ställs i konventionen. Enligt etablerade lagtolkningsprinciper ska svensk rätt i möjligaste mån tolkas på ett sätt som är förenligt med för Sverige bindande internationella överenskommelser – fördragskonform tolkning.

Oavsett om konventionen är inkorporerad som svensk lag eller ej är det viktigt med ett kontinuerligt arbete med att utforma lagstiftning som rör barn i överensstämmelse med barnkonventionen, där principen om barnets bästa ingår. Regeringen lägger vikt vid att i arbetet med ny lagstiftning arbeta in barnkonventionens normer och principer. Ett tydligt

exempel är den proposition som regeringen nyligen lämnade till riksdagen om stärkt stöd och skydd för barn och unga (prop. 2012/13:10).

Lagstiftningen kan dock inte försäkra att rättigheterna för varje enskilt barn efterlevs i varje situation, utan det är givetvis av central betydelse att även tillämpningen är förenlig med rättigheterna.

För att öka kunskapen om barnets rättigheter och hur man omsätter dem i praktiken gjorde regeringen bedömningen att det behövdes en nystart. Som ni redan vet lämnade regeringen över en ny strategi för att stärka barnets rättigheter till riksdagen under 2010 (prop. 2009/10:232, bet. 2010/11:SoU3, rskr. 2010/11:35).

Kommuner och landsting har ansvaret för de flesta verksamheter som rör barns levnadsvillkor och säkerställandet av deras rättigheter, och det är i kommuner och landsting som de flesta beslut som påverkar barn fattas. Därför ingick regeringen 2010 en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (S2010/4938/FST) för att tillämpningen av barnets rättigheter skulle förbättras i den praktiska verksamheten.

För att ytterligare stärka utvecklingen av arbetet med barns rättigheter inom kommuner, landsting och statliga myndigheter gav regeringen i juli 2012 Barnombudsmannen i uppdrag (S2011/8293/FST) att sprida och kommunicera strategin för att stärka barnets rättigheter. Uppdraget, som kallas Pejling och dialog, syftar till att kommuner, landsting och statliga myndigheter ska känna till och förstå hur strategins nio principer kan användas som ett verktyg för att säkerställa barnets rättigheter inom den egna verksamheten.

Avslutningsvis vill jag åter betona att rättigheterna enligt konventionen om barnets rättigheter ska garanteras i Sverige och att regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter ligger fast.

Anf. 2 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! FN:s barnkonvention antogs redan 1989. Sverige var ett av de första länderna att ratificera den.

Det är inte så svårt att förstå varför denna konvention kom till. Det är därför att väldigt många barn kränks och inte kan stå upp för sig själva. Därför satte man i gång arbetet för att helt enkelt få fram att barn har ovillkorliga rättigheter.

Problemet är att konventionen inte har blivit svensk lag. Det har inneburit att den har lägre status. I svensk lag står i dag att barnets bästa ska beaktas särskilt i alla ärenden som rör barn. I FN:s barnkonvention står det: Barnets bästa ska alltid komma i första rummet. Det är faktiskt en skarpare skrivning än den vi har i dag i svensk lag. Bara genom att göra barnkonventionen till svensk lag tror jag att vi stärker status för barns rättigheter.

Om man tittar på konkreta fall – både inom rättsprocesserna, där barn är i domstolar och till exempel är brottsoffer, och i asylärenden – ser man alltför många fall där det är uppenbart för de allra flesta att barnets bästa inte har kommit i främsta rummet.

Ett exempel nyligen gällde tvååriga Haddile, som blev övergiven av sin biologiska mamma och sedan togs om hand av hennes pojkvän. Fyra månader gammal kom hon in på sjukhus, svårt undernärdd och med livshotande skador. Därefter fick hon komma till en fosterfamilj, och där har hon bott sedan fyra månaders ålder och fram till i dag, två år gammal.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Svar på
interpellationer

Men trots att den lilla flickan äntligen har funnit trygghet och är harmonisk i den nya familjen kom Migrationsverkets dom, som innebar att hon skulle utvisas. I det läget visste man inte var mamman befann sig. Det är väldigt uppenbart att detta inte är till barnets bästa.

Man kan diskutera detta med biologiska föräldrar som plötsligt dyker upp efter många år. Där kan man verkligen diskutera om det är till barnets bästa att ett barn placerat i fosterfamilj ska ryckas upp från sina rötter. Det kan man diskutera.

Men det man kan diskutera ännu mer är det som faktiskt var Migrationsverkets utslag i det här fallet: Även om den biologiska mamman inte hittades eller hon inte befanns lämplig att ta hand om barnet skulle den tvååriga flickan utvisas till Frankrike, utan att kunna ett enda ord franska. Hon skulle då hamna på barnhem i Frankrike som sista instans.

Det kan omöjligtvis vara till barnets bästa, speciellt inte med tanke på att den fosterfamilj som flickan bor hos i dag kämpar för att hon ska få stanna och har erbjudit sig att adoptera barnet. Om den biologiska mamman inte dyker upp är det väl ändå ett bättre alternativ än barnhem i Frankrike.

Det är bara ett av många exempel på hur det går till. Jag är övertygad om att det, om vi hade inkorporerat barnkonventionen i svensk lag, hade blivit tydligare att barnets bästa verkligen ska komma i första rummet och inte bara vara något fint man säger.

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! När det gäller enskilda fall är jag som minister förhindrad att diskutera sådana. Om jag gör det kommer Hillevi Larsson och hennes partikamrater att kalla mig till konstitutionsutskottet för förhör. Därför avstår jag från den diskussionen.

Jag tror också att det är viktigt att säga att vi ibland när enskilda fall presenteras i medierna får en del av den bild som finns. Myndigheter kan sitta på kompletterande fakta, men sekretessen förhindrar dem att lämna den informationen till medierna. Jag tror att man ska vara medveten om att den fulla bilden inte alltid finns tillgänglig för oss via den mediala rapporteringen.

Oavsett om en konvention inkorporeras eller transformeras, som vi då har valt att göra, är vi folkrättsligt förpliktade att följa de konventioner som vi har tillträtt, som vi har ratificerat.

Barnkonventionen ratificerade vi 1990. Den har funnits hos oss länge. De två tilläggsprotokollen har vi också ratificerat. Det betyder att vi är förpliktade att folkrättsligt följa barnkonventionen, också med den transformering som vi har gjort av lagstiftningen.

Det är då så att domstolar och myndigheter ska tolka det här med det som kallas en fördragskonform tolkning. Det ska tolkas på ett sätt som är förenligt med Sveriges konventionsåtaganden.

Finns det en direkt konflikt mellan bestämmelsen i nationell rätt och en internationell konvention som inte har inkorporerats har den nationella rätten företräde. Det är möjligtvis där som skillnaden kan finnas.

Nu har vi gjort en avstämning av barnkonventionen gentemot svensk lagstiftning och funnit att svensk lagstiftning är väl förenlig och överensstämmande med barnkonventionen.

Sedan finns det en pågående diskussion, naturligtvis, om vad som ytterligare kan stärka barns rättigheter. Den diskussionen är jag synnerligen intresserad av. Det är också anledningen till att jag har lagt fram en proposition för riksdagen om skydd och stöd för barn i utsatta situationer, där vi väldigt tydligt har ett barnrättighetsperspektiv för att stärka barns rättigheter.

Jag vill också nämna för Hillevi Larsson att med ett transformerings-system har vi i uppgift att ständigt se över och anpassa lagstiftningen utifrån konventionens krav. Det är ett ständigt pågående arbete. För det har vi inrättat en särskild funktion inom Regeringskansliet, just för att vi tar de här frågorna på stort allvar.

Den funktionen har att granska alla lagförslag utifrån ett barnrättsperspektiv och i förhållande till konventionens krav. Då måste hela lagstiftningskedjan vara med. Då måste det finnas med från utredningsdirektivet till beslut i riksdagen. Och remissförförandet måste naturligtvis involvera både offentliga aktörer och civila aktörer, inte minst när det gäller barnrättsförslag.

Sedan vill jag berätta att Barnombudsmannen har ett särskilt uppdrag att föreslå författningsändringar där han märker att vi inte räcker till ur ett barnrättsperspektiv.

Myndigheter, kommuner och landsting ska tolka och tillämpa lagar och förordningar så att åtagandena blir enligt barnkonventionen och andra internationella överenskommelser, övriga konventioner som vi har ratificerat. Det ska omsättas i praktiken, i beslut och i åtgärder ute i kommuner och landsting.

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag har tagit upp ett asylärende, och det finns många andra där man nog kan vara rörande överens om att barnets bästa inte har varit i främsta rummet. Men det gäller inte bara de ärendena, utan det gäller alla barn som är i Sverige, alltså alla helsvenska barn också.

Det är uppenbart att frågor som handlar om kränkningar av barn har väldigt låg status i rättsväsendet. Det finns också stora brister på många håll när det gäller omhändertagandet av barnen i rättsprocessen – det gäller från det att barnen ska vittna till att domen faller.

Ett exempel gällde en utvecklingsstörd flicka i Malmö som var 14 år gammal. Det var en äldre kille som sålde henne som sexslav till alla möjliga vuxna män. Rätten kom fram till att de här männen inte kunde förstå att hon var minderårig. De kunde inte heller förstå att hon var utvecklingsstörd, vilket faktiskt är en försvårande omständighet när man utnyttjar henne på det sättet.

Alla de här männen friades. Den ende som ställdes till svars var mannen som hade sålt henne som sexslav.

Det här är bara ett av många exempel. Men det visar sig att speciellt små barn har väldigt svårt att få sin rätt. Man ställer nämligen ofta samma krav på de barnen när det gäller vittnesmål, trots att barnrättsexpertisen är rörande överens om att barn fungerar på ett annat sätt än vuxna.

Ett barn kan ena minuten vittna om fruktansvärda övergrepp, svår misshandel och sexuella övergrepp. Andra minuten kan barnet peka upp i taket och säga: Titta, där sitter en fluga! Det är så många barn fungerar,

men det betyder inte att de inte har varit med om de här övergreppen och att de inte mår dåligt av dem.

Att barns vittnesmål och beteende skiljer sig från vuxnas, att de inte alltid kan vara lika detaljerade och kronologiska i sina berättelser om vad de har varit utsatta för, innebär inte att de inte är trovärdiga. Men tyvärr bedöms de ofta som mindre trovärdiga av rätten, trots att barnrättsexperten skulle kunna se till att rättsväsendet blir mer barnsäkert, så att barnens rättssäkerhet kommer i första hand.

Om FN:s barnkonvention blir en del av svensk lag tror jag att barnens rättssäkerhet kommer att stärkas, att barnen får högre status, även inom rättsväsendet.

Även om regeringen anser att vi till stora delar följer FN:s barnkonvention – och jag ifrågasätter inte att vi till stora delar gör det – finns det kritik utifrån. FN:s barnrättskommitté är det organ som i dag kontrollerar de länder som har ratificerat FN:s barnkonvention, bland annat Sverige, och ser hur de följer konventionen. De har uttryckt kritik mot Sverige. Bland annat handlar det just om att vi inte har gjort barnkonventionen till svensk lag, vilket skulle ge den högre status, helt enkelt.

Vi har en överväldigande majoritet i Sveriges riksdag – det är både på högersidan och, naturligtvis, på den andra sidan – som vill att FN:s barnkonvention ska bli lag och som har velat det länge. Därför tycker jag att det är ännu mer angeläget att regeringen faktiskt genomför riksdagens vilja – vi har dessutom parlamentarism – och gör barnkonventionen till svensk lag.

Jag kan inte se att det på något sätt skulle skada – tvärtom.

Anf. 5 ANTI AVSAN (M):

Herr talman! När man hör Hillevi Larsson förstår man varför den här konventionen, barnkonventionen, är problematisk.

Inledningsvis kan jag säga att svensk lagstiftning håller hög kvalitet. Lagstiftningsarbete föregås av omfattande utredningsarbete och ett remissförfarande. Man inhämtar synpunkter som leder till en högkvalitativ lagstiftning med många vägledande uttalanden, som också är till nytta för domstolarna i rättstillämpningen.

Jag är inte bara politiker. Jag är domare också, så jag vet hur det fungerar i domstolar.

Barnkonventionen, däremot, lämpar sig inte som lagstiftning, för den innehåller generella och vaga formuleringar. Det saknas vägledande förarbeten.

Det ser man tydligt i den politiska debatten, och det är Hillevi Larsson ett mycket bra exempel på här i dag. Man argumenterar, närmast pläderar, i ett enskilt fall och möjligen mer än i ett enskilt fall därför att man anser någonting på ofta vaga uppgifter som har framkommit i medierna. Man har en bestämd uppfattning, och man grundar sina argument på barnkonventionens bestämmelser.

Det som är lite märkligt i sammanhanget är möjligen att man kan ha snart sagt vilken politisk ståndpunkt som helst eller vilken ståndpunkt som helst när det gäller en lösning. Det har vi sett i ett antal frågor som har varit aktuella här i riksdagen tidigare. Man har från diametralt olika håll hänvisat till barnkonventionen och tyckt sig se att man har svaret och

stödet för just den uppfattning man har. Det är det här som är ett problem – övertron på vilka möjligheter detta skulle ge.

Sedan hänvisas det till barnrättskommittén som består av 18 personer. Där har också Saudiarabien en ledamot liksom Assads Syrien. Hur mår barn i de länderna? Vad säger barnrättskommittén om det?

Barnkonventionen är skriven på ett språk och med en teknik som är främmande för svensk rätt. Många av artiklarna har tillkommit efter politiska kompromisser. Man kan också förutse problem med förhållandet till olika nationella, ekonomiska och sociala rättigheter.

Den som anser att barnkonventionen ska göras till svensk lag, Hillevi Larsson, bör också ha ett bra svar på frågan om vad man ska göra med det hundratal andra konventioner som Sverige har åtagit sig att följa och som innehåller för många nog så viktiga frågor. Jag kan bara i förbigående nämna konventioner på funktionshindersområdet, där det pågår diskussioner från olika håll till och med om att minska tillgängligheten för funktionshindrade.

Den avgörande frågan är dock: Skulle det verkligen bli bättre för barnen om en sådan här relativt vag produkt som barnkonventionen görs till svensk lag? Jag tror inte att ett ständigt trätande från många gånger diametralt motsatta utgångspunkter om vad som är bäst för barn gagnar barn i slutändan. Om det finns brister i den svenska lagstiftningen bör dessa brister identifieras och åtgärdas. Det stämmer också mycket bättre överens med hur mitt parti, Nya Moderaterna, formulerar sitt reformarbete. Att utan vidare införa barnkonventionen som nationell lagstiftning är att jämställa med gamla systemskifte teorier. I det här fallet förs de fram från socialdemokratiskt håll.

Vi bör i stället identifiera de problem som finns och efter en analys av dem formulera framtidens lösningar.

Anf. 6 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det här är en fråga som har funnits länge på den politiska dagordningen. Riksdagen tog faktiskt upp frågan om inkorporering redan hösten 1995. År 1996 tillsattes en parlamentarisk kommitté som fick i uppdrag att göra en bred översyn. Kommitténs bedömning var då att artiklarna i barnkonventionen i huvudsak återspeglade svensk lag och att Sverige inte hade något att vinna på en inkorporering.

Det var den barnkommitténs beslut, men frågan har som sagt var funnits länge på den politiska dagordningen. Hillevi Larssons parti har varit i regeringsställning merparten av de år som har förflutit men har valt att inte göra en inkorporering. Det kan också vara viktigt att notera.

Frågan är inte alldeles enkel. Den är lite komplicerad att bedöma. Kommittén som tillsattes 1996 framförde just att barnkonventionen innehåller relativt många vaga formuleringar som kan vara svåra för en domstol att direkt tolka. Sedan har vi arbetat vidare med det här, och jag menar att den nya strategi som vi har tillsatt och den kartläggning vi har gjort med att gå igenom all lagstiftning är viktiga arbeten.

Barnrättskommittén har att bedöma varje land utifrån dess utvecklingsnivå. Det gör att olika länder kan få ganska olika bedömningar från FN:s barnrättskommitté. Det stämmer, precis som Hillevi Larsson säger, att vi har fått en del kritik för hur barn hanteras vid domstolsförfaranden i vårt land. Det är naturligtvis ett förbättringsområde.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Svar på
interpellationer

Jag tar det som barnrättskommittén säger på största allvar. Jag tycker att det är viktigt att utreda vidare och se hur vi kan stärka barns rättigheter i olika sammanhang, för även om vi har en lagstiftning som i många fall är mycket långtgående för att tillgodose barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen återstår det också en hel del för oss att göra. Det tycker jag att man ska bejaka och erkänna.

När det gäller hantering av barn i domstol är barnhusen en organisationsform som har gynnat barnen, där barn som har utsatts för övergrepp och våld kan få ett samlat omhändertagande som också möjliggör en bättre rättsprocess därför att vittnesmålen kan ske under tryggare omständigheter. Barnet kan få det stöd och den hjälp som underlättar för att det sedan ska fungera i en domstolsprocess.

Min ambition är att samla så mycket kunskap som möjligt om hur vi på bästa sätt stärker barns rättigheter utifrån barnkonventionen. Det kan handla om att förändra enskild lagstiftning. Det kan också handla om att titta vidare på frågan med öppet perspektiv. Ett sätt att göra det var det seminarium som vi hade i våras där jag samlade de nordiska länderna som har valt olika vägar. En del har valt en inkorporering – Norge är ett sådant exempel. Andra har valt transformering, precis som vi i Sverige. Där kan vi jämföra våra slutsatser om var vi är i dag när det gäller barns rättigheter.

Sökandet efter kunskap tar inte slut. Vi är angelägna om att hitta vägar att stärka barns rättigheter i vårt land.

Anf. 7 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det gläder mig att Maria Larsson erkänner att det i dag finns brister. Det är ändå det första steget mot förändring, inte minst inom rättsväsendet.

Frågan är hur man rättar till dessa brister. Fler barnahus är naturligtvis mycket bra, men det grundläggande problemet är hur barnens status förhåller sig till andra intressen. Jag kan inte för mitt liv förstå varför man inte vill förstärka skrivningarna som gäller barnens rättigheter när det i barnkonventionen står att barnets bästa ska sättas i främsta rummet. I dag står det att barnets bästa ska särskilt beaktas – en svagare skrivning.

I vårt grannland Norge har detta inte lett till en katastrof, även om man nu får höra att det skulle bli väldigt luddigt och svårtolkat, utan det har fått den tydliga konsekvensen i Norge att barnrättsperspektivet har stärkts. Det har många undersökningar visat. Man kan se att normmännen värderar barns rättigheter som ovillkorliga och okränkbara. Jag hoppas verkligen att vi kan komma till det stadiet även i Sverige.

Jag vill jämföra med lagen om barnaga. Det fanns på sin tid kritik mot att införa en sådan lag, utifrån att det fanns en majoritet för att det var okej att slå barn. Man menade att misshandeln kunde hamna bakom lyckta dörrar så att man inte kom åt den.

I dag kan vi se att lagen mot barnaga har minskat misshandeln mot barn i Sverige och dessutom har lett till att många fler, en majoritet, är emot barnaga rent värderingsmässigt. Jag kan inte förstå hur det skulle skada. Är inte barnens intressen så viktiga att vi kan sätta dem i främsta rummet och anta barnkonventionen när en majoritet i riksdagen dessutom säger det? Det är det som jag tycker är det allra svåraste att förstå, hur man kan gå emot riksdagsmajoriteten.

Anf. 8 ANTI AVSAN (M):

Herr talman! Jag delar Hillevi Larssons målsättning men inte metoderna att nå det målet. Jag ska bemöta två vanliga argument som finns för att barnkonventionen ska inkorporeras som svensk lagstiftning.

Man talar om symbolvärde, och det var precis det Hillevi Larsson var inne på också. Min utgångspunkt är att symbolhandlingar är sådant som många, inte minst politiker, tar till när man av något skäl inte mår med reella förändringar. Man tror att man som genom ett trollslag löser alla problem.

Riktigt så enkelt är det inte. Min ambition är i alla fall att i min politiska gärning identifiera reella problem och åtgärda dem.

Just när det gäller frågan om barnkonventionen finns det en särskild komplikation som jag tror att många inte tänker på. Det gäller inte minst Hillevi Larsson. Det är att införandet av barnkonventionen egentligen vrider redskapet ur händerna på politikerna, som vill ta itu med de reella problemen, därför att man överlämnar till domstolarna att fylla ut konventionens bestämmelser.

Har man då hanterat de reella problemen? Nej, jag menar att man inte har gjort det. De politiker som är förespråkare för barnkonventionens antagande som svensk lag har nog i stället, tvärt emot de faktiska förhållandena, uppfattningen att just de får stärkta verktyg för sin ståndpunkt. Jag skulle kunna ta många exempel. Det gäller frågan om sexuella övergrepp mot barn, olika frågor som är väldigt luddigt reglerade i barnkonventionen och också att det inte finns något förbud mot barnäktenskap.

Det går att använda detta som politiskt slagträ för en mängd olika ståndpunkter, men jag tycker att man ska åstadkomma reella förändringar. Det är också så man åstadkommer attitydförändringar, konkreta regler. Det är det andra som jag brukar framföra som argument.

Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det här är en fråga som både har diskuterats länge, precis som vi har konstaterat, och där politiska partier har gjort olika ställningstaganden. Mitt parti, Kristdemokraterna, tycker att vi ska pröva frågan om en inkorporering. Här tycker vi lite olika.

Man ska vara klar över att en lagstiftning, även om det är det kraftfullaste instrument vi har, inte i sig är tillräckligt stark för att åstadkomma en förändring som gagnar varje barn i varje situation. Hillevi Larsson nämnde exemplet med lagen mot aga som verkligen har förändrat attityderna. Det är en enskild lag som är ganska lätt att hantera domstolsmässigt. Men fortfarande har vi barn som blir slagna i vårt land. Det innebär ju att om man skapar en lag tar man också på sig ett ansvar för att hela tiden hålla på med ett informationsarbete och ett utvecklingsarbete, med att hålla lagstiftningen levande.

Jag skulle återigen vilja säga att skälet till att frågan inte har kommit längre naturligtvis är att den är extremt svår och att man kan belysa den från lite olika utgångspunkter. Det som är angeläget och som är vår gemensamma idé kring det här är att vi vill stärka barns rättigheter.

Jag är väldigt glad över den proposition som nu ligger hos riksdagen för behandling. Den handlar om barn som behöver vård- eller behandlingsinsatser med stöd av socialtjänstlagen. Där talar vi tydligt om att när man tittar på barnets bästa är det fråga om en process i flera steg. Jag tror

att det är på det sättet som vi också behöver arbeta med frågan, att tydliggöra hur man ska arbeta för att uppnå barnets bästa. Det behövs vägledning ut till våra myndigheter, ut till våra kommuner om hur vi hanterar nuvarande lagstiftning utifrån perspektivet barnens bästa. Det är ett arbete som pågår synnerligen aktivt i Regeringskansliet och där vi verkligen har flyttat fram positionerna markant de senaste åren.

Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2012/13:18 om Norrlandsvägar

Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Isak From har frågat mig vad jag avser att göra för att snabbt åtgärda den negativa trenden på Norrlandsvägarna avseende trafiksäkerhet.

Regeringens syn på trafiksäkerhet på väg, med tuffa mål och delat ansvar, har gett ett bra resultat. På knappt tio år har antalet omkomna i trafiken sjunkit med över 200 personer till 319 döda förra året, det vill säga en minskning med ca 40 procent. Förbättringen har varit ungefär lika stor för Norrlandsvägar de senaste åren som i resten av landet.

Satsningar på säkrare vägar, rätt hastigheter, mittbarriärer och säkrare fordon är några exempel på åtgärder som har räddat liv. De åtgärderna har betydelse även då föraren är påverkad av alkohol och droger. Till viss del kan vi alltså förebygga att riskbeteenden leder till att människor dör eller skadas.

Regeringen har beslutat om en infrastrukturproposition som nu har lämnats över till riksdagen. De totala ekonomiska ramarna för den kommande planperioden 2014–2025 föreslås uppgå till 522 miljarder kronor. Av den totala ekonomiska ramen föreslår regeringen att 155 miljarder kronor ska avsättas till drift och underhåll av statliga vägar inklusive bärighet, tjälsäkring och rekonstruktion av vägar. Regeringens satsningar, bland annat genom kraftigt ökade resurser till drift och underhåll av vägar, skapar goda förutsättningar för kvalitetshöjande insatser i vägnätet i alla delar av landet. Dessutom skapas utrymme för investeringar.

Under hösten avser regeringen att ge Trafikverket direktiv om den åtgärdsplanering som följer av infrastrukturpropositionen. Åtgärdsplaneringen ska resultera i ett förslag till nationell plan som regeringen sedan tar ställning till. Trafikverket kommer efter samråd med länen att utarbeta förslag till nationell plan. Det är först i beredningen av förslaget till nationell plan som regeringen slutligt tar ställning till hur de totala ekonomiska ramarna ska fördelas.

Anf. 11 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, infrastrukturministern, för svaret! Jag har ställt den här interpellationen till Catharina Elmsäter-Svärd därför att rapporter nu visar att flest människor omkommer i Norrlandstrafiken. Det är procentuellt sett en flerdubblad risk om man vistas i trafiken i norra skogs-

länen jämfört med om man vistas i Stockholms län. Det har tidningen På Vägs kartläggning kommit fram till.

Sverige är ett långt land med stora behov av välfungerande transporter, beroende på en spridd industriproduktion över stora delar av landet. Trots att ansträngningar har gjorts för att öka kapaciteten på järnväg är industrin fortsatt under överskådlig tid beroende av ett väl fungerande vägnät för de många godstransporterna.

Herr talman! Sett över en tioårsperiod skulle upp emot tusen människor slippa skadas eller dö om de 55 farligaste vägarna gjordes mötesfria. Dessutom skulle det skapas arbetstillfällen för tusentals människor, vägarbeten men även inom tillväxtindustrin, vilket också måste anses väldigt viktigt med tanke på att konjunkturen nu åter ser ut att vika.

E4:an är tillsammans med E45:an bottniska korridorens viktigaste vägstråk för de nordsydliga person- och godstransporterna på väg. E4:an har, som vi vet, relativt god standard, med undantag för 16 mil i norra Västerbotten och med undantag av de usla genomfartslederna genom kuststäderna, framför allt i Västernorrland och Västerbotten.

E45:ans sträckning har mycket att önska, hela vägen från Karesuando till Karlstad. Det vore på sin plats att man hade en plan även för inlandet.

Vi har en E12:a som är en Europaväg. Den börjar i Mo i Rana i Norge och slutar i Helsingfors i Finland. Det är 91 mil väg, varav hela 46 mil är i Sverige. Den vägen är av utomordentlig betydelse för de östvästliga kommunikationerna och tillsammans med det även betydelsefull för relationerna med våra grannländer. Ingen del av den sträckan har mitträcke. Hur kan det vara så?

Herr talman! Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Värmland och Dalarna är de län i Sverige där procentuellt flest människor dödas i trafiken i förhållande till antalet invånare. Varför är det så och vad gör man åt det? Jag ser inte någonstans i svaret från Catharina Elmsäter-Svärd att hon berör det här, talar om vad hon tänker och vad regeringen tänker för att snabbt åtgärda den problematiken.

Jag ser inte heller någonstans i svaret – även om jag inte ställde den frågan, men det ingår på något vis i den – vad man skulle kunna göra för att säkra tryggheten på de här vägarna. Det är ju så att en mycket stor andel av transporterna är tunga transporter. Vi vet också att vi under fjolårsvintern hade ett antal stopp och avåkningar utefter E4:an som berodde på att de tunga transporterna saknade bra däck.

Även infrastrukturministern har lovat åtgärder i frågan. Hon har sagt att förmodligen i december i år kommer vi att stifta en lag om vinterdäck för de tunga fordonen, men jag hittar inte detta lagförslag någonstans. Vad har hänt med frågan? Har Finansdepartementet på något sätt kört över infrastrukturministern i frågan? Konkurrenssituationen i åkerinäringen skulle förbättras betydligt med hårdare lagstiftning för framför allt däcken.

Anf. 12 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Nollvisionen är en mycket viktig svensk uppfinning på trafiksäkerhetsområdet. Alla partier i Sveriges riksdag ställer sig bakom nollvisionen som tankegod och mål för trafiksäkerhetsarbetet. Det gör inte att åtgärderna riktigt följer med. Ibland släpar åtgärderna efter.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Svar på
interpellationer

Jag tänkte uppehålla mig vid tre vägar. Först tänkte jag påminna ministern om väg E10, sedan tänkte jag tala om E4 genom Norrbotten och sedan om väg 97 mellan Luleå och Boden.

E10 är en av de mest olycksdrabbade vägarna speciellt vintertid. Det har varit ett flertal dödsfall i trafiken efter den vägen, speciellt mellan Kiruna och Gällivare. Det kan nästan liknas vid att fara fram på en rodelbana att köra den vägen vintertid. Det är snövallar på närmare två meter, och det är en smal väg med i princip obefintliga möjligheter att köra om. Med den snörök som vintertrafiken för med sig blir det en extremt dålig trafiksäkerhetssituation efter den vägen. Lastbilschaufförer har vittnat om hur backspeglar har stött emot varandra och krossats vid möten med långtradare. Det har inte varit många millimeter från frontalkollisioner mellan två tunga lastbilar.

Här måste åtgärder vidtas. E10 måste breddas, och E10 måste tas med i en nationell plan på ett annat sätt än i dag. Det finns ingen återvändo i den frågan.

För E10 genom Norrbotten är det två sträckor som är mest problematiska, nämligen den genom Boviken och Rosvik samt den mellan Kalix och Harrioja. Det finns inget mitträcke på de sträckorna, och de ligger långt bort i planen. Vi har diskuterat frågan med Trafikverket Region Nord, och den ligger mycket långt bort i planeringen. Beskedet för sträckan Boviken–Rosvik är närmare 2020. Detta gäller trots att det finns ett beslut om kommunal förskottering för vägen och till och med kommunal medfinansiering. Här måste det också till en annan ordning.

För väg 97 är det sträckan mellan Sävast och Norra Sunderbyn som är kvar. Det är en av de mest olycksdrabbade vägarna i Sverige. Den finns med på Motormännens 55-lista över de mest olycksdrabbade vägarna. Trafiken är kraftig i bägge riktningarna efter den vägen. Det är inte så att pendlingen sker åt bara ett håll utan den sker i bägge riktningarna i princip hela dagen. Visst är det möjligt för kommunerna att gå in och förskottera, men det talar för att den vägsträckan måste lyftas upp i den nationella planeringen.

När jag läste igenom infrastrukturpropositionen blev jag besviken. Det finns inte ett ord om trafiksäkerhet. Det finns en massa satsningar på vägar och det talas om ramar, men trafiksäkerheten nämns inte i propositionen. Varför, Catharina Elmsäter-Svärd?

Anf. 13 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Trafiksäkerhet är en viktig fråga, och det är givetvis bra att Isak From lyfter upp frågan i interpellationsform också.

Det är viktigt att komma ihåg att Sverige är ett av världens säkraste länder när det gäller trafiken. Som ministern säger har antalet omkomna kraftigt minskat de senaste tio åren. Från att det har varit drygt 300 personer omkomna i trafiken varje år är det nu drygt 100 personer. Det har hänt fantastiskt mycket på området. Vi ska givetvis fortsätta att jobba med frågorna.

Regeringen gör också historiskt stora satsningar på vägunderhåll. Mot den bakgrunden har det varit intressant att läsa de fyra oppositionspartiernas skuggbudgetar som de lade fram alldeles nyligen. Man kan med stort intresse notera att både Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill kraftigt

skära ned på väganslagen. Det skulle definitivt inte leda till att vi får säkrare vägar och färre döda i trafiken.

Regeringspartierna tycker i stället tvärtom att det är viktigt att satsa mer pengar på vägunderhåll så att vägarna och vägtransporterna blir säkrare.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 JOHAN JOHANSSON (M):

Herr talman! Statsrådet! Hastigheterna i Norrland är också bekymmersamma. Hastigheterna är högre på sommaren och lite lägre på vintern – kopplat till vägunderlaget. Det kan vara klokt att anpassa hastigheten. Men hastigheten i kombination med de vägar som Leif Pettersson tog upp är en olycksrisk i sig.

Jag har pendlat mellan Boden och Luleå på väg 97 under ett antal år, och under åren har det skett kraftiga förbättringar. Kommunerna Boden och Luleå har tagit initiativ. Det har kommit upp viltstängsel, det finns nu mötesfria sektioner och bättre uppfarter. Det har skett tack vare att kommunerna har förskottat. Det är bra och klokt av kommunerna, men nu måste den sista delen till.

Det händer ändå en del saker längs E4. I dag har Trafikverkets regionchef meddelat att sträckan Boviken–Rosvik, som Leif Pettersson tog upp, kommer att åtgärdas med byggstart redan nästa år. Det är ett utmärkt exempel på att budget och annat kan ha effekt.

Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det är värt att notera att Isak From började med att säga att även vägar behövs för inte minst näringslivet och för Sveriges totala konkurrenskraft. Sedan jämförde Isak From skillnaden mellan vägar i Norrland och Stockholm.

Vi ska vara noga med att komma ihåg att det finns faktorer som starkt korrelerar med varandra. Det gäller befolkningens mängd, mängden bilåkande, kollektivtrafikutbud och användande av kollektivtrafik samt även andra faktorer som polistäthet, åldersstruktur och attityder. Då blir det givet, kanske till och med självklart, att det är lägre dödstal i Stockholm än i Norrland.

Det som ändå är en poäng och lite grann det som interpellationen också handlade om är att skillnaden mellan länen ej har minskat över tid. När det generellt sett blir bättre blir det också bättre på Norrlandsvägarna. Men därmed inte sagt att det är bra och tillräckligt.

Isak From ställde en fråga om vinterdäck. De finns med i diskussionerna om säkerhet på väg. Där har vi skickat in frågan till EU-kommisionen. Frågan måste notifieras i EU, och under tre till fyra månader får vi inte göra något. Men vi kommer snart till den tidpunkten att vi ska få tillbaka ett svar. Ambitionen är fortfarande att ett sådant krav ska vara infört till vintersäsongen.

Leif Pettersson hävdar att det är viktigt att nollvisionen står fast, och det är bra. Men Leif Pettersson nämner samtidigt att åtgärderna inte riktigt hänger med. Låt mig då haka på vad Johan Johansson tog upp i fråga om hastigheten. Hastigheten är många gånger en faktor, gärna korrelerad till designen och strukturen på vägen. De hänger också ihop.

Framkomlighet är någonting som det ofta talas om, inte minst på Norrlandsvägarna, för att man ska kunna nå kommuncentrum. Därför

finns det vissa Norrlandskriterier, som egentligen inte riktigt hänger ihop om man bara ska fokusera på säkerhetsdelen. Där har ju ambitionen varit att komma fram, för det är inte alltid uppskattat att hastigheterna sänks.

Om vi tittar på våra vägar och att göra insatser har vi höjt anslagen rejält, inte minst när det gäller tjälsäkring och att behålla en nivå på bärigheten så att den inte urholkas och i sig skapar sämre framkomlighet och sämre trafiksäkerhet. Då brukar man säga att det på vägar där antalet fordon är runt 4 000 per dygn kan vara 90 kilometer i timmen, men då bör det vara mittseparerat, ”2 + 1”-väg eller fyrfältsväg. Men många av de vägar som vi pratar om här har långt mindre än 4 000 fordon per dygn, kanske snarare 500–1 000, så det är en avvägning hur man ska sätta in resurserna så att de ger mest nytta totalt sett.

Det efterfrågades i interpellationen vad som görs framåt, och jag ska gärna säga att förutsättningarna ökar om möjligt ännu mer. Vi får inte ha en vägsituation där bärigheten och ytlagret, inte minst efter våra vintrar, vartefter sakta börjar gröpas ur igen, som för 10–15 år sedan. Det gäller att behålla den här delen, och det finns pengar avsatta för det.

I interpellationstexten nämns så kallade potter, underförstått. Vi jobbar inte så mycket med potter, utan varje gång man gör en nyinvestering, reinvestering eller jobbar med underhåll ska det leda till bättre säkerhet och även bättre miljöåtgärder.

Anf. 16 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, Edward Riedl och Johan Johansson, för att ni har kommit in i debatten! Det visar att frågan är av utomordentlig betydelse när den har lockat två moderater till in i debatten.

Vi kommer att återkomma med våra förslag när vi svarar på infrastrukturpropositionen.

Man kan konstatera att en av orsakerna till att Sverige fortsätter att glida isär även på detta område är att det i de norra skogslänen är sämre förutsättningar att åka kollektivt. En orsak är också att det är sämre förutsättningar att arbetspendla på järnväg.

En god strategi, tycker vi, hade varit om man hållit fast vid att Botniabanan är bara starten och att Norrbotniabanan skulle lösa en del av pendlingsproblematiken i de norra skogslänen och efter Norrlandskusten.

Precis som infrastrukturministern är inne på blir det inte bättre om vägarna sakta gröps ur. Snarare måste man inse var insatserna ska göras när de gröps ur så här. Det står utom allt rimligt tvivel att de insatser som är gjorda, med mitträcken och annat i Stockholms län som jag hänvisar till och även i många andra län, har varit väldigt värdefulla. Därför skulle det också vara värdefullt om man kunde göra E4:an mötesfri hela sträckan genom hela landet.

Vi kan väl tycka att en Europaväg ska ha en viss standard. Är det inte så? Jag tycker i alla fall att den kräver lite extra.

Herr talman! Om drygt två månader är det jul och nyår, och då beger sig många ut i trafiken i halt väglag, tillsammans med en viss del tung trafik. Det ger stressade förare, och det gör att risken för olyckor ökar. Det blir trångt på vägarna. I de allra flesta fall sker resorna till och från norra Sverige fortfarande med bil. Orsaken är att det i dag inte är helt lätt att åka tåg till norra Sverige. Där har inte minst regeringen signalerat att det inte är speciellt lätt att åka tåg till norra Sverige.

Jag vill göra alla uppmärksamma på att när regeringen var ute och presenterade sin budgetproposition skedde det med tåg utom när man skulle till norra Sverige, då man flög. Vad sänder det för signaler, vill jag fråga, när regeringen själv säger att man inte åker tåg till norra Sverige utan flyger?

Flyget är viktigt, och det är egentligen den enda möjlighet vi har i dag, som vi ska vara rädda om, att snabbt ta oss till och från. Men det måste också på lång sikt finnas förutsättningar för att åka med spårbunden trafik, och då är Norrbotten helt nödvändig.

Herr talman! Vad är då visionen om samma förutsättningar i hela landet? Ett land måste väl ha samma vision för befolkningen oavsett var man bor?

Anf. 17 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Det var ett väldigt välkommet besked som Johan Johansson nu kom med om Boviken–Rosvik. Det hade jag ingen aning om. Jag har inte kunnat följa nyhetsflödet på morgonen då jag har suttit i en utfrågning om sjöfarten i trafikutskottet. Det är naturligtvis väldigt bra om byggstarten dessutom kan ske så snart, för det är ett välkommet projekt. Vi har varit på ett antal opinionsmöten kring det här, inte minst i Piteåbygden.

Vi håller med om att hastigheten och trafiksäkerheten hänger intimt samman. Men den diskussion som nu förs i många av våra bygder är att man har eftersatt vägunderhållet så mycket att man måste sänka hastigheten. Det handlar inte om att det har blivit mer trafik – det har nästan blivit mindre trafik på dessa vägar. Det är inte av sådana skäl man sänker hastigheten, utan det beror på att underhållet helt enkelt är så eftersatt. En hastighetssänkning kanske är temporärt nödvändig, men den kan inte vara rimlig ur framkomlighetssynpunkt.

Catharina Elmsäter-Svärd sade att vi har ett litet antal bilar på våra vägar, eller ett litet antal resor, och så är det. Men det innebär att bilen är den enda möjligheten att ta sig fram. Det går inte att köra buss med så få resande, som dessutom säkert ska åka på olika tider. Det fungerar inte. Kollektivtrafiken får därför en naturlig begränsning. Det är viktigt att komma ihåg det.

Sedan vill jag bara påminna om E10:an igen. Jag tror att det är den viktigaste vägen att åtgärda ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Anf. 18 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Ministern kommer kanske själv att svara på varför regeringen flög upp till Norrland, men jag skulle gissa att det var av ungefär samma skäl som jag, Isak, Johan och flera från Norrland just flyger ned till Stockholm. Det finns inte så många andra rimliga alternativ, oavsett vilka vägar eller järnvägar vi har. Avstånden gör att flyget är en viktig del av infrastrukturen. Därför är det bra att denna regering också satsar på flyget, så att vi har alla delar i infrastrukturen fungerande.

Jag vill korrigera mig själv. Antalet döda i trafiken har alltså sjunkit från 500 per år ned till 300 per år under den senaste tioårsperioden. Det är väldigt bra siffror, men det finns givetvis fortsatt mycket kvar att göra.

De fyra allianspartierna i regeringen är överens om att vi behöver satsa mer pengar på vägarna. Det är också det som avspeglas när regeringen gång på gång levererar budgetpropositioner till riksdagen där man hela tiden ökar anslagen till våra vägar så att vi kan få ett bättre vägnät i detta land.

Även om det inte längre finns något rödgrönt alternativ utan fyra partier i opposition är det intressant att notera att av de tre gamla rödgröna partierna vill två kraftigt minska anslagen till vägnätet. Både Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill alltså minska pengarna till vägnätet. Det kan vara av intresse att komma ihåg det.

Det var mitt bidrag till denna debatt.

Anf. 19 JOHAN JOHANSSON (M):

Herr talman! När man satsar på ny infrastruktur, och även på den befintliga, är trafiksäkerheten naturligtvis en av de saker som ska vara i främsta rummet. Det måste också finnas en avvägning mot samhällsekonomisk effektivitet, att man bygger bort de största flaskhalsarna först.

Jag har en till nyhet till Leif Pettersson som inte har hängt med i nyhetsflödet i dag, och det är att SCA ska investera en halv miljard i Piteå. Det är jättekul, men kombinerat med den gruvrusch som sker i Norrbotten kan detta göra mig lite orolig. Naturligtvis är jag jätteglad för alla investeringar, men det gör ju att kostnadsläget går upp i anläggningsbranschen. Ska vi i dag underhålla vägar eller bygga nya vägsnuttar blir det dyrare. Då är min farhåga: Tänk om det blir så att det höga kostnadsläget påverkar Norrbotten och Västerbotten negativt?

Jag vill därför göra ett medskick till ministern om att både trafiksäkerheten och den samhällsekonomiska effektiviteten ska vägas in väldigt noga, så att det höga kostnadsläget inte kan bli en negativ sak för Norrbotten.

Anf. 20 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det ska bli väldigt spännande att se Socialdemokraternas förslag med anledning av infrastrukturpropositionen. Det Isak From nu säger låter nämligen väldigt motsägelsefullt när vi, inte minst i går i partiledardebatten, har hört företrädare för Socialdemokraterna egentligen beskylla regeringen för att göra för mycket satsningar i en tid när man borde strama åt. Samtidigt ska jag nu tolka det som att vi ska se ett förslag i storleksordningen 30 miljarder till åt Norrbottenabanan. Det ska bli väldigt intressant att se om ni tänker leva upp till detta.

När det däremot gäller frågan om E4:an och, skulle man väl kunna säga, andra Europavägar i hela landet frågade Isak From om den inte borde vara mötesfri i hela landet. Tittar man i infrastrukturpropositionen och vad vi faktiskt knyter hela fokuset till ser man att det är att se till de stora stråken, inte minst på vägsidan. Där har vi de stora stråken som går, och de stora huvudvägarna är naturligtvis de som ska vara i bäst klass. Det utrymme vi medger i samband med den satsning vi har föreslagit ger dessutom utrymme även till de mindre vägarna. Då ska det också vara med fokus på hela landet.

Herr talman! Varför partiledarna reser som de gör är väl en fråga som kanske bäst ställs till dem, men ofta handlar det om tid. Det gör det för många, oavsett om man är företagare eller privatperson. Har man ungefär en och en halv timme på sig att ta sig till ett ställe kan det vara naturligt att ta tåget till Linköping och flyget till Luleå. Det är fantastiskt att detta långa land ändå erbjuder dessa möjligheter. Annars skulle somliga vara totalt isolerade, och det är i alla fall inte regeringens ambition.

Leif Pettersson är inne på en viktig sak också när det gäller problemet med vägar, inte minst Norrlandsvägar som i många år har lidit av eftersatt underhåll. Det blir nämligen en korrelation till trafiksäkerheten, och det är alldeles riktigt att det också är en av anledningarna till att man jobbar med hastighetssänkning. På vissa vägar kan det bli kontraproduktivt eftersom man också vill ha framkomligheten i tid räknat.

Hastighetssänkning är naturligtvis en temporär lösning tills man har en annan standard på vägen, så att man kan hålla en annan hastighet. Det är just därför vi fokuserar väldigt mycket på att vårda den infrastruktur vi har. Vi ska vårda och se till att den sköts men också kvalitetsmässigt förbättras.

För att avsluta där Johan Johansson också var är det naturligtvis så att trafiksäkerhet, samhällsnytta, planering och investering hänger ihop i väldigt mycket. Mitt tydliga fokus är att vi oavsett om det är järnväg, väg, flyg eller sjöfart måste använda varje trafikslag så bra som möjligt. Sedan handlar det väldigt mycket om den som ska använda det – man vill ha någon form av förutsägbarhet i tid, kostnad och funktion.

För att koppla tillbaka till det Leif Pettersson var inne på i sitt första inlägg talar vi väldigt tydligt om i infrastrukturpropositionen att den förra propositionen, där vi slog fast de transportpolitiska målen och där vi också har ett hänsynsmål och ett funktionsmål, fortfarande ligger fast som en grund. Den proposition som kommer nu är en komplettering och en fortsättning för att visa på hur vi går vidare.

Det handlar mycket om att hålla ihop hela landet men också ta hänsyn till storstadens problematik, där det förvisso är betydligt lättare att utnyttja den kollektiva trafiken – och det görs mer – än vad som ens är möjligt i många andra delar av landet, där bilen många gånger är det enda alternativet.

Anf. 21 ISAK FROM (S):

Herr talman! Man kan definiera vad en satsning på framtiden är. Jag kan tycka att en satsning på skolan är en rejäl satsning på framtiden. Jag kan också tycka att satsningar på infrastrukturen är bra för att möta framtida utmaningar. Det är också bra för konkurrenskraften att satsa på infrastruktur.

Då kan vi också hoppas att man i det kommande arbetet – jag går tillbaka till svaret från infrastrukturministern – ska väva in regionerna i planeringen av detta. Det är viktigt att det inte blir som förra gången, när det blev en snedfördelning. Där var det ju så att den norra länsdelen trots befolkning i förhållande till storlek på länen fick procentuellt för lite. Vi ser nu återigen att det är ökade skillnader i trafiksäkerheten.

För många finns det absolut inget annat alternativ än att åka i egen bil – att pendla till jobbet varje dag i egen bil. Det saknas nämligen framför allt spårbunden trafik. Vi kan också vara överens om att det skulle kunna

satsas mer på bussar, men för de allra flesta är bilen fortfarande och kommer under överskådlig tid att vara det enda alternativet. Då måste man oavsett var man bor kunna sätta sig i bilen på morgonen och känna sig trygg med att man ska kunna ta sig till sitt arbete.

Det är precis som Johan Johansson var inne på: Det pågår många viktiga satsningar i norra Sverige, där det finns jobb och efterfrågan. Då är det också så att det är andra behov som efterfrågas, som bostäder, för att vi ska kunna ta del av utvecklingen och för att det ska finnas en reell möjlighet att minska arbetslösheten, som är skyhögt.

Anf. 22 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Låt mig börja där Isak From avslutade, alltså med arbetslösheten.

När vi ser våra grannländer i hela Europa, som egentligen skulle vilja ha samma situation som Sverige – att faktiskt ha ett utrymme att göra stora insatser och reformera – är det oerhört viktigt att inte glömma bort att Sverige också är i ett förhållande till dessa länder. Vi är väldigt sårbara när det inte går lika bra ekonomiskt i andra länder. Det påverkar direkt vårt näringsliv, inte minst det som är exportberoende.

Just därför är en viktig, bärande del i regeringens politik satsningarna på infrastruktur som ska bidra till tillväxt, livskvalitet och välfärd i hela landet. Jag tror att det är oerhört gott om vi över alla partigränser ser det som ett gemensamt, viktigt mål.

När det gäller kopplingen till trafiksäkerhet – det är också en viktig del – är Sverige världsledande. Vi är dock inte nöjda, utan vi har fortsatt ganska stora utmaningar för att hela tiden bli bättre och bättre. Frågan som fanns i interpellationen från Isak From var om skillnaderna ökar eller minskar. Vi ser inte att skillnaden har ökat mellan länen, men det innebär inte att man ska stanna upp och inte se att det finns mer att göra.

Jag påstår att den infrastrukturproposition som nu kommer och det utrymme som medges inte minst på vägsidan om möjligt ännu bättre ger de förutsättningar som behövs i hela landet – inte bara att hämta igen ett eftersatt underhåll på såväl väg som järnväg utan också att kunna bygga nytt. Det gäller för hela landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.09 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 23 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna.

*Frågestund**Arbetslösheten*

Anf. 24 TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Gunilla Carlsson som svarar å hela regeringens vägnar.

Varselvågen slår mot Sverige. Hittills i år är det 45 000 personer som fått beskedet att deras jobb är i fara – detta i ett läge där vi redan har 400 000 arbetslösa, nästan 100 000 arbetslösa ungdomar och en långtidsarbetslöshet som biter sig fast.

Det är klart att det i ett sådant här läge – tror jag – hade varit rimligt för vilken regering som helst att fundera över om man borde ompröva politiken och satsa på en aktiv näringspolitik och se till att exportstödet ökar eller att man får innovationsstrategier på plats. Vi ser där blygsamma ambitioner från regeringen.

I ett sådant här läge borde man kunna satsa på utbildning. Det gör inte regeringen. Man drar ned på antalet utbildningsplatser.

Man borde kunna satsa på yrkesutbildningar. Det gör inte regeringen. Man satsar i stället på fas 3.

Min fråga är: När kommer egentligen jobben?

Regeringen har nu hållit sin strategi i sex år och lovat att jobben kommer, men fortfarande biter sig arbetslösheten fast. Vad är beskedet från regeringen till de 45 000 varslade i år? När kommer jobben?

Anf. 25 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag är lite förvånad. Om man nu är orolig för varselvågen, ska man då inte hålla sig till sanningen och börja fundera på hur vi tillsammans kan se till att Sverige står starkare i en tid när vår modell utmanas och när vi kan visa den styrka som finns i att landet haft en regering som har skött finanserna på ett föredömligt sätt så att vi nu har resurser för att kunna möta en omfattande lågkonjunktur, med risk för en rätt så ihållande internationell lågkonjunktur som slår mot de svenska jobben och mot den svenska exportindustrin? Efterfrågan sjunker ju.

Vad kan vi då göra? Ja, vi kan se till att bygga företagsamheten starkare i det här landet. Vi har en seriös innovationspolitik. Vi tar tag i bolagsskatten, något som gör att det blir mer intressant att stanna kvar och att utveckla företagandet i Sverige. Till skillnad från vad Tomas Eneroth säger har vi, herr talman, satsat ytterligare på utbildning, inte minst för att unga människor ska få bättre möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Jag tycker att det vore bra om vi i det här läget och i den här debatten kunde hålla oss till fakta.

Anf. 26 TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! När jag kom in i riksdagen fick jag uppdraget att vara med och städa upp efter den förra borgerliga regeringen som hade försatt

landet i en akut ekonomisk kris. Då vågade vi sätta ett ramverk i sjön som ordnade att vi hade ordning och reda i statens finanser. Det är väl att ni hittills försökt följa det regelverket. Men jag tycker att det är oroväckande att ni väljer att låna till skattesänkningar. Det är oansvarigt.

Vi investerade också i utbildningar – i kunskapslyft och i en högskoleutbyggnad – därför att vi såg att människor behövde kraft och möjligheter att investera i kunskaper för att kunna ta de jobb som sedan kom. På det sättet stärkte vi Sveriges möjligheter att ta sig ur krisen.

Ni satsar inte på utbildning. Ni minskar antalet högskoleplatser. Gunilla Carlsson kan åka till nästan vilken högskola eller vilket universitet som helst där man drar ned på ambitionerna och fråga.

Ni satsar inte på yrkesutbildningar. Har Gunilla Carlsson hört talas om fas 3, som man förpassas till utan att få någon vettig typ av insats i stället för att få en yrkesutbildning? I mitt hemlän skickar Arbetsförmedlingen tillbaka 140 miljoner kronor i oanvända resurser samtidigt som företagen i länet ropar efter rätt utbildad arbetskraft.

När kommer jobben? När kan ni börja agera för att få fart på Sverige i stället för att hålla fast vid en politik som uppenbarligen misslyckats under sex års tid?

Anf. 27 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Vi tror inte att det blir bättre om man höjer bidrags- och ersättningsnivåerna och ökar skatterna på arbete och att de nya jobben då skulle komma fram. Tvärtom tror vi på detta med att vi har byggt svenska hushåll starkare tack vare jobbskatteavdrag och att vi har fått fler som arbetar, fler som är med och försörjer människor i Sverige, något som gör att våra sociala trygghetssystem står starkare.

Det är nu en utmaning för oss alla att tillsammans hålla fast vid den svenska modellen, att se till att vi inte försämrar konkurrenskraften och att se till att ge de människor vingar som nu behöver extra stöd.

Vi höjer ersättningarna till exempel i yrkesutbildningen för att fler ska ha möjlighet att lättare och snabbare komma in i ett yrke och vara med och försörja sig själva men också bidra till Sveriges välbefinnande.

Den svenska modellen kommer att klara det här testet. Men det skulle ha varit roligt om vi bättre kunde ha hjälpts åt.

Nej, vi lånar inte till skattesänkningar. Vi ser till att bygga Sverige starkare. Vi håller fast vid ramverken. Det vore roligt om vi lite bättre kunde enas kring den utmaning för vår exportindustri som vi står inför.

Anslaget till kvinnojour i Stockholm

Anf. 28 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Nyamko Sabuni.

RFHL:s kvinnojour i Stockholm har sedan 2008 fått pengar från staten – så kallade utvecklingspengar – för att bedriva sin verksamhet. Missbrukande våldsutsatta kvinnor är en mycket liten och sårbar grupp. Men staten, regeringen, har nu valt att inte lämna ytterligare pengar via länsstyrelsen. Det betyder att verksamheten här i Stockholm tar slut den 31 december. Det handlar om fem platser som ska täcka Stockholms län.

Jag undrar hur det kan ske att pengarna dras bort utan att det stärkts upp någonstans så att man vet att verksamheten får in nytt kapital. Vart ska dessa kvinnor i så fall ta vägen den 1 januari 2013?

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Frågestund

Anf. 29 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Den fråga som Marianne tar upp är väldigt viktig. Det arbete som ideella kvinnojourer utför runt om i vårt land är oerhört viktigt för att ge stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor.

För den här regeringen har det varit *väldigt* viktigt att stärka verksamheten, ekonomiskt men också när det gäller att i samverkan se till att utveckla arbetsmetoderna och de verksamheter som bedrivs. Det är viktigt att kvaliteten även i sådana här verksamheter, även om de bedrivs inom den ideella sektorn, motsvarar den kvalitet som vi ändå anser att de våldsutsatta ska få.

Jag vet inte varifrån nämnda information kommer. Vi har inte sänkt anslag till kvinnojourer. Tvärtom har vi höjt. När det gäller de pengar som fanns att söka i samverkan mellan kvinnojour och kommun via länsstyrelse har vi till och med sett till att ta en del av dem för att kvinnojournerna själva ska söka därifrån. Deras rapporter till mig har nämligen sagt att kommunerna inte alltid är så samarbetsvilliga.

Anf. 30 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! Det är faktiskt så att det nu inte finns några pengar till RFHL:s kvinnojour i Stockholm – ett upptagningsområde i Stockholms län – från den 31 december i år. Då kan det tänkas att man i Stockholms stad är villig att ekonomiskt kanske stå för två och en halv plats. Men där fattar man inte beslut förrän den 18 december, så det är ganska tajt tidsmässigt.

Vänsterpartiet har nationellt drivit frågan om resurser till den här typen av kvinnojourer, ja, till alla kvinnojourer.

Hur ser statsrådet på detta? Vi skulle då verkligen kunna göra både det som vi vill och det som regeringen – bland annat i regeringsförklaringar – sagt sig vara villig att göra när det gäller våld mot kvinnor och missbrukande kvinnor i våldssituationer.

Anf. 31 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Marianne Berg vet lika väl som jag att pengarna till kvinnojourer inte fördelas direkt av mig som statsråd, från Regeringskansliet, utan de fördelas av myndigheter. Det är Socialstyrelsen som har ett anslag och delvis även länsstyrelsen som har pengar att fördela.

Vilken kvinnojour som helst ska söka sig till dessa myndigheter för att ansöka om pengar till att bedriva verksamhet. Är det så att den specifika kvinnojouren inte har fått pengar är det myndigheten som måste svara på varför man nu inte får mer pengar. Är det kvaliteten det handlar om eller är det någonting annat?

Jag kan inte svara om det enskilda ärendet då, som vi vet, makten, bemyndigandet, att fördela finns hos länsstyrelsen eller Socialstyrelsen.

Anf. 32 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till finansmarknadsminister Peter Norman.

Vi kunde se i spåren av finanskrisen att det finns många strukturella problem i finanssektorn som kan ställa till det mycket för samhället. Tyvärr tror jag att det är många som har tagit det till intäkt för att man nu ska försöka begränsa finanssektorn.

Jag tror att det är fel och att det kommer att leda till lägre tillväxt, lägre löner och lägre levnadsstandard på sikt. Jag tror i stället att man behöver en bättre reglering av finansmarknaden.

Sverige har varit en förebild när det gäller de stora frågorna som reglering av banksektorn. Men det finns mycket kvar att göra när man kommer till det segment av marknaden som riktar sig till vanliga konsumenter.

Det finns fortfarande många oseriösa aktörer på marknaden. Avgifterna är omfattande. Råkar man illa ut finns det inte många att vända sig till. Allmänna reklamationsnämnden har inte kompetens, kön är lång och så vidare. Det finns många problem.

Jag tror att det behövs en bättre reglering. Vad tror finansmarknadsministern att vi behöver för typ av åtgärder för att komma till rätta med problemen?

Anf. 33 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag vill till att börja med säga att jag delar Fredrik Schultes problembeskrivning.

Konsumenten är generellt sett i ett stort underläge på finansmarknaderna. Det beror på en mängd olika saker. En sak är att vi har överfört på konsumenten saker som förr bestämdes av det allmänna. Det gäller inte bara finansfrågor. Det gäller också skola, dagis, el och sådant.

Till detta hör att marknaden utvecklas snabbt. Det är ganska komplicerade produkter. Säljarna är ofta i ett väldigt stort kompetensöverslag. Det finns alltid skäl att flytta fram positionerna för konsumenterna. Det är ett viktigt område för regeringen.

Vi har redan vidtagit ett stort antal åtgärder bland annat genom att skärpa kraven på sms-företagen, skärpa reglerna för redovisningen i fondlagstiftning och öka anslaget för utbildning i skolorna.

Jag delar Fredrik Schultes uppfattning och tänker återkomma med mer exempel i mitt nästa inlägg.

Anf. 34 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Tack så mycket för svaret. Det är många som kommer i kläm. Några åtgärder som man borde överväga är att skärpa regelverket för vad som får kallas rådgivningsverksamhet.

Jag var själv hos min bank för inte så länge sedan och fick träffa en ”rådgivare”. I realiteten var det en person som var en försäljare av Nordias egna finansiella produkter.

Man behöver skärpa regelverket. Går man till en Volvohandel och ska köpa en Volvobil får man inte träffa en bilrådgivare, utan man träffar en bilförsäljare.

Jag tror att man behöver ett system med licenser där man har ett oberoende organ som kan pricka aktörer som är oseriösa och i förlängningen också förbjuda dem att agera på marknaden.

Jag tror också att man skulle behöva någon form av regelverk för att göra estimeringar av utfall av framför allt olika komplicerade strukturella produkter.

Det finns ingen som kan sia om hur börsen går. Men det finns många sannolikhetsberäkningar som mäklarna och emittenterna sitter inne med men som konsumenterna inte får ta del av. Det tror jag är olyckligt.

Hur ställer sig finansmarknadsministern till detta?

Anf. 35 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Begreppet rådgivare kontra säljare är intressant. Vi driver hårt i EU att få en reglering till stånd som gör just att rådgivare är rådgivare.

Vi för en diskussion med EU där vi också är pådrivande i att oberoende rådgivare inte ska kunna få ersättning i form av provisioner när man säljer vissa produkter. Då finns det ett incitament hos rådgivaren eller säljaren att sälja produkter till kunden som kunden egentligen inte behöver.

Vad vi också gör är att till exempel på fondmarknaden lansera en ny typ av tilläggsinformation. Man ska inte bara kunna se fondavgiftens storlek – 1 procent, 1 ½ procent eller vad det nu kan vara. Man ska också berätta för kunden: Hur mycket betalar jag i kronor och ören under till exempel tio år när jag köper en fondprodukt? Detta gör det lättare för kunden att göra jämförelser.

Jag håller med Fredrik Schulte om att vi outtröttligen måste fortsätta att stärka konsumentens ställning på marknaden. Det gör vi på många olika sätt både nationellt och inom EU.

Klimatarbetet i fattiga länder

Anf. 36 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till biståndsministern.

Det är i dag en skriande brist på rika länder som visar ledarskap i klimatpolitiken. Misstron växer mellan syd och nord, och de internationella klimatförhandlingarna har gått i baklås.

Sverige skulle kunna spela rollen som brobyggare mellan syd och nord, men då måste vi själva leva upp till de åtaganden vi gjort i Kyoto-protokollet.

Hit hör att mobilisera nya friska pengar för klimatarbetet i fattiga länder. Det är medel som går utöver den procent av bni som vi i dag avsätter till internationellt utvecklingssamarbete. Nya utmaningar kräver nya pengar.

Vi i Miljöpartiet avsätter i vår budgetmotion 1,3 miljarder i additionella medel för klimatinsatser i syd under nästa år medan regeringen inte avsätter en enda extra krona utöver biståndets 1 procent utan bara flyttar om pengar inom biståndsramen.

Sådan kreativ bokföring bygger tyvärr inga nya skyddsvallar mot stigande havsnivåer. Hur tänker regeringen agera framöver så att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden om additionella medel till klimatarbetet i utvecklingsländerna?

Anf. 37 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack för frågan som gör att vi kan resonera om sambanden mellan klimatförändringarna som drabbar de fattigaste och mest sårbara människorna allra mest. Ingen utveckling kommer att bli hållbar såvida man inte mäter in också att planeten sätter vissa gränser.

Det är därför som jag är glad över att ha det samlade ansvaret för att se hur vi kan möta de förväntningar som finns på konventionsarbetet. Där gör Lena Ek sitt arbete. Vi följer konventionerna, och vi tillför medel. Det gör vi inom ramen för ett samlat tänkande om utvecklingsfrågor och klimatutmaningen.

Vi har mycket pengar att tillföra via biståndsbudgeten för att just visa att detta hör ihop. Jag tror också att det är det bästa sättet för att få en kunskap i utvecklingsländerna om att de måste bygga in det i sina egna modeller.

Kanske kan de också genom sin forskning, sina erfarenheter och sina innovationer lära oss ytterligare saker och hjälpa även Sverige att kunna få en fordonspark med fossilfritt bränsle och år 2050 kunna vara klimatneutralt.

Anf. 38 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Tack för svaret! Detta handlar ytterst om att betala av på den rika världens klimatskuld till utvecklingsländerna, som inte bär huvudansvaret för den globala uppvärmningen men som däremot drabbas i särklass hårdast av dess effekter.

Det är därför djupt beklagligt att regeringen tar biståndsmedel till detta och dessutom halverar summan som går till klimatinsatser i syd. Under det svenska EU-ordförandeskapet och Köpenhamnskonferensen 2009 var regeringen pådrivande när det gällde att få loss additionella medel till klimatinsatser i utvecklingsländerna. Från 2020 har de rika länderna utlovat 100 miljarder dollar per år.

För att kunna mobilisera resurser i den storleksordningen krävs nya innovativa finansieringsmekanismer såsom klimatavgifter för internationellt flyg och sjöfart och skatt på internationella transaktioner.

Här hoppas jag att regeringen snart får fart på fantasin och börjar leverera förslag som till skillnad från kreativ bokföring skapar nya resurser.

Anf. 39 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack för erkännandet att vi gick i täten för att ta dessa frågor på allvar i god tid före de klimatförhandlingar som fördes bland annat i Köpenhamn under det svenska ordförandeskapet.

Detta hänger ihop. Det är väldigt viktigt att vi kopplar det just till utvecklingens drivkrafter och hittar de nya källor till finansiering som finns även i den så kallade rikare världen.

Vi måste fundera på hur vi kan bygga in också den externa påverkan på miljön och klimatet i hur vi själva agerar och kunna få rätt prissättning. Det gäller även ekosystemtjänster och annat.

Den resursmobilisering som behöver göras för att kunna komma till rätta med klimatutmaningen och få en annan utvecklingsväg handlar om att mobilisera det privata kapitalet.

Det gäller att se till att utvecklingsländerna får tillgång till energi och mer av smarta och bättre vattenlösningar. Det handlar om att infrastrukturen byggs ut.

Det är deras tid nu. Vi måste se till att detta görs möjligt. Då kan biståndet kanske ha en kapacitetshöjande roll. Men det kommer aldrig att kunna stå för den stora notan.

De medlen måste komma genom att vi skapar partnerskap med privata investeringar och en ökad resursmobilisering inte minst i Afrika.

Personlig assistans

Anf. 40 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Ulf KristerSSon.

Det är många gravt funktionshindrade människor som upplever att deras rätt till personlig assistans är ifrågasatt och även försämrats.

Ett konkret exempel kom häromdagen. Det är en kvinna som har mycket svår epilepsi, en mycket svår hjärnskada och är delvis förlamad. Hon har under de senaste 14 åren haft personliga assistenter dygnet runt, även nattetid. Hon kan när som helst få mycket allvarliga epilepsiattacker.

Trots detta och trots flera läkarutlåtanden som intygar att hon måste ha personlig assistans dygnet runt dras nu denna assistans in helt och hållet av Försäkringskassan. Problemet är att det hänvisas till gällande lagstiftning.

Det är visserligen ett enskilt fall, men det berör gällande lagstiftning. Är det inte dags att förtydliga lagen så att svårt funktionshindrade får denna rätt till assistans?

Anf. 41 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Om vi ska vara lite noggranna med formaliteterna här är detta bokstavligt talat – om Hillevi Larsson uttalat menar den exakta lagstiftningen för vilka som i dag omfattas och inte omfattas – inte min fråga.

Samtidigt sker detta i hägnet av ett ifrågasättande av assistansersättningen med anledning av olika fuskdiskussioner. Jag misstänker att du ser frågan i ungefär det ljuset, så jag kan möjligen svara på frågan i alla fall. Jag prövar, och annars får du återkomma med frågan.

Jag tycker att det är noga att vi håller två saker i huvudet samtidigt. Det ena är den viktiga och ovillkorliga rätten till assistansersättning för den målgrupp som den är tänkt för. Alla verkar vara mycket överens om att det är en otroligt viktig reform där legitimiteten, trovärdigheten och rätten ska upprätthållas.

Det andra är de bekymmer som har uppdagats det senaste året, kan man säga. Det gäller en relativt omfattande – lite oklart exakt hur omfattande, och det är ett problem i sig att det lätt sprids mytbildningar – bedrägeriverksamhet som går ut på att människor som helt enkelt inte är berättigade till ersättningen ändå tillskansar sig den.

Dessa två saker måste vi kunna arbeta med samtidigt. Det ena är ovillkorat, och det andra ska vi absolut bekämpa.

Anf. 42 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Självfallet är jag emot detta fusk liksom alla de som behöver assistansen för att kunna leva ett någorlunda normalt liv. Det leder ju till att de också blir ifrågasatta och riskerar att förlora sin assistans. Men det måste finnas andra sätt att komma åt fusk än att dra in assistansen för dem som verkligen behöver den. Det handlar i så fall om bättre kontroll.

I det konkreta fall jag tar upp är det ställt bortom allt tvivel att det inte handlar om fusk. Det finns många läkarutlåtanden, och det är många assistenter som har följt denna kvinna. Det räcker att se henne för att förstå hur stort behovet är. Det är detta som bekymrar mig; fuskdiskussionen riskerar att leda till att många andra drabbas. Jag tycker att det är viktigt att regeringen ser till att så inte sker. Men vi är på väg åt det hållet, och därför tycker jag att det är dags att regeringen agerar.

Anf. 43 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får erinra debattdeltagarna om att vi inte ska debattera enskilda personers handlande och enskilda ärenden.

Anf. 44 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag vill bara instämma i en oro, för jag tycker att detta är viktigt. Vi får inte komma i ett läge där vi i det mycket legitima arbetet med att motverka fusk och bedrägerier ifrågasätter människors legitima rätt till olika ersättningar. Det är jätteviktigt.

Jag tror att vi gör det bäst genom att vara precisa och undvika generaliseringar. Jag är lika mycket mot svepande kritik och att man säger att det fuskas i allmänhet som jag är mot människor som allmänt säger att detta är bagatellartat och försumbart. Man ska vara precis och exakt, och man ska sätta in kraften på att bekämpa precis det fusk som finns. Då vinner vi i legitimitet för dem som har rätten att få ersättningen. Om vi kan visa att ersättningen går till rätt ändamål och till rätt personer med rätt behov slipper de människorna oroa sig för att andra ska tro att någon får ersättning som han eller hon inte ska få. Det är regeringens strategi i arbetet.

Försvarets provskjutningar över Vättern

Anf. 45 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Jag har en fråga som riktar sig till försvarsminister Karin Enström. Den gäller försvarets planer på ökade provskjutningar över Vättern.

Sjön Vättern är en av Europas största sötvattensjöar. Vätterns vatten används i dag som dricksvatten av över 250 000 människor runt sjön. Vättern kommer antagligen att användas som dricksvattentäkt av ännu fler i framtiden. Hela Vättern har dessutom EU-klassats som Natura 2000-område med unika naturvärden.

Försvarsmaktens provskjutningar över Vättern oroar mitt läns medborgare. Det handlar dels om bullret, dels, och främst, om miljöhänsyn. Bly och andra giftiga ämnen från Försvarsmaktens ammunition riskerar att försämra Vätterns klara dricksvatten.

Vad avser ministern att göra för att medborgarna ska känna sig trygga när det gäller både vatten och buller?

Anf. 46 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Självfallet ska vi ta människors oro på allvar, och jag har förståelse för denna oro.

När det gäller de skjutmål som finns i Vättern har Försvarsmakten i april i år lämnat in en ansökan till länsstyrelsen om omprövning av det gällande miljötillståndet för skjutmålet Hammaren. Ärendet bereds nu av länsstyrelsen i enlighet med de regler som finns. I sådana här miljöprövningsfall ska alla berörda intressenter, inklusive berörda kommuner, få framföra sina uppfattningar. Sedan fattar länsstyrelsen beslut.

Ett sådant här miljötillstånd innehåller villkor och föreskrifter för verksamheten. Eftersom detta är ett pågående miljöprövningsärende varken får eller kan jag gå in och kommentera det i detalj. Däremot vill jag understryka att vi kommer att se ett ökande behov av övningar som Försvarsmakten kommer att behöva göra. Jag kan återkomma till det i nästa inlägg.

Anf. 47 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret. Just nu pågår mängder av aktioner och demonstrationer av människor som bor runt sjön. De känner sig oroliga. Vi politiker som bor i området uppvaktas ständigt. Det känns inte okej att bara skjuta det ifrån oss och säga: Detta är inte vårt ansvar, utan det är länsstyrelsen och miljödomstolen som avgör. Vi politiker har det yttersta ansvaret.

Min fråga till försvarsministern är därför: Vad ska jag som riksdagspolitiker som bor vid sjön Vättern säga till mina väljare i Skaraborg?

Anf. 48 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Det är riktigt att vi som politiker till syvende och sist kommer att behöva ta ansvar och göra de avvägningar som ofta finns mellan olika, ibland väldigt motsägelsefulla eller motstridiga, intressen. Det kan röra allt ifrån miljöintressen till intressen i det här fallet, som handlar om Försvarsmaktens möjlighet att öva och till och med skjuta.

Därför har vi noga angivet i lagstiftningen en ordning för hur sådana här prövningar går till – just för att de olika motstridiga intressena ska få vägas mot varandra. Det är bra att vi hela tiden är trygga med den lagstiftning som finns och den prövningsordning som finns. Sedan får man förklara att det ständigt görs avvägningar mellan olika motstridiga intressen.

För mig som försvarsminister är det viktigt att Försvarsmakten har tillgång till övningsområden och även till skjutområden. Samtidigt får vi ha förståelse för människors oro.

Kostnaden för flyktingar

Anf. 49 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till biståndsminister Gunilla Carlsson.

I dag befinner sig miljontals människor på flykt runt om i världen. Förenta nationerna har som bekant ett flyktingorgan som heter UNHCR, som i sina kampanjer och på sin hemsida brukar upplysa om hur mycket det kostar att hjälpa dessa flyktingar i deras närområden. Bland annat står det att det kommer att kosta 425 miljoner kronor att hålla de 340 000 personer som har flytt från Syrien med förnödenheter under den kommande vintern i Syriens närmaste grannländer.

Den svenska regeringen har dess värre valt att göra en märklig prioritering i den svenska biståndspolitik. I stället för att satsa på att hjälpa i närområden väljer regeringen att ta pengar från biståndsramen och finansiera ett ständigt ökat flyktingmottagande här i Sverige, vilket är mångdubbelt dyrare. Det innebär också att vi bara kan hjälpa en bråkdel så många människor.

Min fråga lyder: Anser statsrådet att detta är en klok prioritering? Eller har man för avsikt att börja försöka hjälpa så många som möjligt i stället?

Anf. 50 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag måste säga att jag är oerhört stolt över att få företräda ett land där vi har en human flykting- och invandringspolitik. Vi tar ansvar för vad som händer i vår omvärld utöver vad vi själva kan göra i vårt eget land. Vi har resurser i den svenska statsbudgeten som gör att Sverige kan vara en av de största humanitära givarna när människor oförskyllt drabbas av antingen klimatförändringar eller våld och konflikter – vare sig de är interna eller externa. Vi har ett starkt och bra bistånd som ställer upp för människor. Det gäller inte minst det humanitära stödet som ska lindra nöd och hindra död.

Detta gör vi i utvecklingsländerna. Vi gör det nu i Syriens grannländer, kanske mer än något annat land givet vårt lands befolkningsstorlek, därför att vi tycker att det är oerhört viktigt.

Vi vet att människorna vill vara kvar nära sina hem. Men det finns en rännil av människor som tar sig hela vägen till Sverige. En del av dem har kanske till och med anförvanter här. Det är vår skyldighet att hjälpa dem också här. Vi har ett system sedan 1991 där vi avräknar detta från biståndsbudgeten. Och ja, just nu stiger avräkningarna eftersom vi tar emot fler flyktingar också i Sverige därför att trycket internationellt på flyktingar är större än kanske någonsin tidigare.

Jag tycker att det är rättvist. Jag tycker att det är rätt och riktigt. Och ja, det kostar mer att ta emot dem i Sverige därför att vi har höga och bra krav på hur människor ska bemötas. Det är en politik som den borgerliga alliansregeringen är mycket stolt över.

Anf. 51 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Det här ökade trycket som statsrådet talar om verkar av någon anledning drabba Sverige betydligt hårdare än många andra länder. Jag tolkar statsrådets svar så att regeringen tänker fortsätta på den inslagna linjen, vilket jag beklagar.

Jag skulle också vilja fråga varför man vill göra det. Jag kan själv bara spekulera, men regeringens inställning verkar vara att en person som kommer till Sverige är en individ, en person, en människa, men de miljontals flyktingar som finns runt om i världen är bara statistik. Det är en stor namnlös massa som inte har fått någon uppmärksamhet i medier här i Sverige, och därför vinner man ingen positiv publicitet på att hjälpa de människorna.

Regeringsföreträdare brukar använda ord som ”medmänsklighet” i den här typen av debatter. Om man menar allvar med medmänsklighet borde man också försöka optimera biståndets nytta för mänskligheten och därmed försöka hjälpa mångdubbelt fler flyktingar i deras närområden, vilket faktiskt är möjligt. Det är mycket mer kostnadseffektivt.

Herr talman! Varför vill inte regeringen optimera nyttan av biståndet för mänskligheten?

Anf. 52 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag vänder mig mot beskrivningen att vi någonsin skulle se människor som statistik. Jag har träffat dessa flyktingar. Jag är ute och reser i utvecklingsländer. Jag möter också de humanitära hjälparbetare som vi finansierar. De tar emot dessa barnfamiljer i till exempel Jordanien. De tar kanske emot åtta nio familjer per dag. Människor berättar om sina umbäranden. De har kanske flyttat runt inne i Syrien ett antal gånger för att till slut inse att de måste överge sitt eget land. De söker skydd i till exempel Jordanien. De är ingen statistik. De är människor som du och jag som faktiskt behöver vårt skydd.

Vi gör både och. Vi hjälper människor på plats. Vi stöttar inte minst FN:s flyktingorgan. Vi är ordförande i det just nu och jobbar förebyggande för att minska de här konflikterna, och när de väl bryter ut finns vi där med våra pengar och vårt engagemang.

Vi har också en anledning att ta emot skyddsbehövande i Sverige när de väl kommer hit. Jag tycker att det är viktigt att påminna kammaren om att vår politik för att hjälpa humanitärt handlar om att se till att det är neutralt, opartiskt och går till dem som bäst behöver det.

Det blir självfallet mer kostnadseffektivt att göra mer i grannländerna. Det är därför vi nu försöker stabilisera situationen, och det är också därför vi nu kräver att fler länder ska göra mer på det här området. Behoven ökar nu tyvärr inte bara i Syrien utan också i Somalia, Afghanistan och Colombia, och jag skulle kunna fortsätta att räkna upp fler länder. Det finns mängder av behov att täcka på det humanitära området, och Sverige är en av de största givarna. Det tycker jag att alla i den här kammaren ska vara mycket stolta över.

Prot. 2012/13:12

18 oktober

Frågestund

Anf. 53 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Min fråga går till Peter Norman.

Kostnadsutjämningsystemet måste göras om. Beräkningsgrunderna är föråldrade och leder till stora orättvisor. En enhällig utredning med uppdrag att se över det kommunala skatteutjämningsystemet överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen i april 2011. Kommittén föreslog förändringar i både inkomst- och kostnadsutjämningsystemet med införande i januari 2013.

När regeringen inte kom med några förslag i våras beslutade riksdagen på initiativ av Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet att regeringen skulle komma med en proposition om förändring av utjämningsystemet till riksdagen under hösten 2012. I propositionsförteckningen för hösten finns inte förslaget med.

Min fråga till statsrådet är därför: Varför? Och när avser regeringen att komma med förslag till riksdagen?

Anf. 54 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Tack för frågan! Jag tycker att det kommunala utjämningsystemet är en grundpelare i den kommunala verksamheten. Det är viktigt att man kan ha samma service i glesbygdskommuner som i tätorter.

Problemet med den utredning som frågeställaren åberopar är att man missar två saker. Den ena är det som står i direktiven, nämligen att man skulle göra förslaget enklare. I dag är det mycket komplicerat. Man brukar ibland säga att de två som kan systemet inte får vistas i samma flygplan eftersom systemet skulle falla ihop om planet skulle störta. Det måste bli enklare.

Den andra saken är att resultatet verkar missgynna kommuner med tillväxtkraft, och vi vill inte sjösätta ett system som ger dåliga incitament till tillväxt. Det skulle drabba alla kommuner och hela landet. Jag får återkomma med hanteringen i min nästa minut.

Anf. 55 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag har diskuterat med representanter för utredningen. De delar inte statsrådets syn på vad man har gjort och vad resultatet skulle innebära.

Man kan konstatera att det gamla systemet drabbar vissa kommuner och landsting mycket hårt för tillfället. Kommunerna och landstinget i Jämtlands län förlorar 33 miljoner i uteblivna statsbidrag och 32 miljoner i införandebidrag bara nästa år. Det är viktiga pengar för verksamheten i mitt hemlän.

Det slår också mycket hårt när man tittar på barnomsorgen och fördelningen mellan till exempel Berg och Sollentuna. De har liknande ålderssammansättning och kan jämföras utifrån det och får liknande ersättning. Men när det kommer till kostnader gynnas Sollentuna eftersom man säger att de skulle använda barnomsorgen mer, men faktum är att man använder barnomsorgen precis lika mycket. Så här ser det ut på många ställen. Det är storstadskommuner, ofta styrda av Moderaterna,

som gynnas av systemet, och det är glesbygdskommuner som drabbas och får betala väldigt stora summor därför att systemet inte fungerar.

Jag frågar ministern: Tycker inte ministern att det är akut? Tycker inte ministern att det här är ett orättvist system som snabbt måste åtgärdas? Det här är inte tekniskt komplicerat. I den här delen skulle ministern kunna lämna ett förslag till riksdagen ganska omgående och lösa ett stort problem.

Anf. 56 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag tror att jag och Marie Nordén är överens om ett antal saker. På de frågor som Marie ställde vill jag svara: Ja, jag tycker att det är akut. Ja, jag tycker att det är ett problem. Ja, jag tycker att det är viktigt att det åtgärdas skyndsamt.

Enligt min uppfattning uppstår den största orättvisan just när det gäller barnomsorgen. Det kommer sig av att barnomsorgen utnyttjas mycket mer nu än för fem–tio år sedan. Därigenom blir barnomsorgspengen mindre per barn i systemet i och med att det är ett nollsummespel.

Jag håller inte med om att det är självklart att det är borgerliga kommuner som gynnas. I Skåne är det uppenbart såväl socialdemokratiskt styrda kommuner som borgerligt styrda kommuner som både tjänar och förlorar. Västernorrland är ett exempel på ett socialdemokratiskt styrt landsting där man skulle förlora väldigt mycket på det nya systemet. Så enkelt är det inte.

Den 1 januari 2014 är det första tillfället då det är möjligt att sjösätta ett nytt system, och vi kommer att lägga fram en proposition så att kommunerna får beräkningsunderlag att i lugn och ro införa detta den 1 januari 2014.

Våld i nära relationer

Anf. 57 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till jämställdhetsminister Nyamko Sabuni.

I Sverige avlider varje år i genomsnitt 29 personer på grund av våld från närstående. Det är vanligt att gärningsmännen inför det här aktuella brottstillfället har både hotat och misshandlat sina offer.

I dag finns det en lagstiftning som innebär att man måste tillsätta en haverikommission när de här fallen inträffar. Ofta har det funnits tecken på att något har varit fel. Det har varit polisanmälningar, och personerna i fråga har försökt att ta sig ur förhållandet. Haverikommissionens uppgift är att samla och sprida kunskap så att man kan förebygga på ett bättre sätt.

Min fråga är: När kan vi förvänta oss ett resultat av det här viktiga arbetet?

Anf. 58 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Varje gång en kvinna mördas av någon som hon har eller har haft en nära relation till är det ett misslyckande för samhället. Jag kallar det ett misslyckande för samhället därför att, precis som Nina Lundström säger, det alltid visar sig att dessa kvinnor på ett eller annat

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Frågestund

sätt har varit i kontakt med någon av samhällets myndigheter. Det betyder att det har brustit någonstans. Därför föreslog regeringen för riksdagen att man skulle lagstifta om att vi måste följa upp och utreda dessa mord för att se var någonstans det brast och vad vi kan lära av detta.

Socialstyrelsen kan inte inleda en sådan kommission förrän domen har vunnit laga kraft. Först måste polisen göra sitt, och sedan kan polisen överlämna ärendet till Socialstyrelsen. Vad jag förstår kommer det första ärendet att överlämnas nu under hösten. Därmed kommer vi att få bättre kunskaper om var det brister och hur vi kan utveckla verksamheten i framtiden.

Anf. 59 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Kan statsrådet, i avvaktan på det här viktiga arbetet med kommissionen, nämna någonting om andra viktiga åtgärder för att förebygga? Det här är ju tragedier, och det berör alla djupt när de går att följa i medierna.

Vilka andra insatser är möjliga?

Anf. 60 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Det ena som jag skulle vilja koppla tillbaka till när det gäller haverikommissionen är att vi har haft en sådan lagstiftning när det gäller barn som mördas. Det arbetet ska nu följas upp av Statskontoret för att se om det har legat till grund för att ge oss kunskap som vi sedan har kunnat använda oss av i förslag för att förbättra och för att förebygga. Det tror jag är en viktig sak att följa upp.

Det andra är att vi har en handlingsplan som har genomförts med många åtgärder för att förebygga inom ramen för barn- och ungdomsverksamheter, och vi har nu tillsatt en samordnare som ska tillvarata de kunskaper och erfarenheter som vi har vunnit, så att vi inte tappat bort dem utan har dem för framtida bruk. Det är så jag ser att vi måste jobba framgent.

Nu bereder vi också inom Regeringskansliet en strategi för hur vi ser på det långsiktiga arbetet i kampen mot våld mot kvinnor. Målet måste vara att vi ska göra hemmet till en trygg plats för alla och inte en brottsplats, som det har kommit att bli för många kvinnor i samhället.

Finansieringen av JAS 39 Gripen

Anf. 61 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Karin Enström.

Vi är från Socialdemokraternas sida överens med regeringen om att JAS ska uppgraderas. Däremot är vi kritiska till det förslag om finansiering som regeringen har redovisat. Det handlar om 5 miljarder på tio år som är ofinansierade. Ministern säger att man med enkelhet kan göra omfördelningar i försvarets budget för att klara detta långsiktigt. Vi tror inte att det är så enkelt.

Försvarsmakten redovisar att man har ett ofinansierat materielberg på 25 miljarder framför sig bara för att vidmakthålla nuvarande militära förmåga. Till det kommer nu 5 miljarder. Det är alltså 30 miljarder kronor. Det är stora pengar som man hanterar.

Varför då inte sätta sig ned med oss och komma fram till en uppgörelse? Vi har lagt fram ett förslag om att tillföra 300 miljoner på årsbasis som vi kan göra upp om långsiktigt och därmed försöka göra någonting konstruktivt som skapar en bättre stabilitet i försvarets ekonomi och en bättre finansiering av JAS, vilket innebär att vi tar ansvar för projektet på ett mer konkret sätt.

Varför inte ta den chansen nu när den finns?

Anf. 62 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack, Peter Hultqvist, för frågan! Vi välkomnar Socialdemokraternas stöd i frågan om att uppgradera JAS 39 Gripen, eftersom vi tillsammans tror att det här är ett bra och nödvändigt sätt att bibehålla och utveckla förmågan till luftförsvar och stridsflyg.

Det frågan nu gäller är hur detta ska finansieras. Då är det så, som vi tidigare har redovisat och också redovisar i budgetpropositionen, att livstidscykeln för hela det här systemet är ungefär 30 år. Vi kan se att utvecklingen, anskaffningen och driften av det här systemet kommer att kosta ungefär 3 miljarder kronor per år. Den första tioårsperioden kommer kostnaderna att vara något högre, och det är också där vi ser ett omplaneringsbehov om ungefär 5 miljarder.

Regeringens bedömning är att inom ramen för de ca 160 miljarder som Försvarsmakten planerar i materielanslag kommer det att kunna gå. Det är inget konstigt med att på tio år omplanera 5 miljarder av 160 miljarder.

Anf. 63 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Nu är väl verkligheten lite mer komplicerad än vad ministern redovisade. Det här är uppdelat i dels en anskaffningsdel som ligger på 9,6 miljarder per år, dels en vidmakthållandedel utöver detta. Det är alltså två konton. Mycket av de här pengarna kommer att gå på anskaffningsdelen. Det kommer alltså att bli en stor ansträngning på just den biten.

Sedan har vi alltså 25 miljarder i materielberg ovanpå det som rör samtliga vapenslag. Trycket inom Försvarsmakten är alltså väldigt stort, och nu läggs det till 5 miljarder på detta. Därför är det inte så enkelt som att man bara omfördelar detta, eftersom det handlar om så lång tid, som ministern säger. Det här kommer inte att lösa sig med automatik, utan det här kommer att kräva rätt stora ingrepp.

Varför då inte gå in och göra vissa omfördelningar som går att göra inom försvarets budget? Exempelvis har vi nu en överbudgetering på det internationella anslaget. Pengarna kommer inte att användas enligt dagens nivå på det anslaget. I dag lämnar man till och med tillbaka pengar på det anslaget.

Här har vi alltså en konkret möjlighet att göra en uppgörelse, och jag förstår egentligen inte varför det ska vara svårt för ministern att tillmötesgå mig på den här punkten.

Anf. 64 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Peter Hultqvist har rätt i att Försvarsmaktens ekonomi inte är en enkel fråga. Det vet vi sedan många år. Det vi vet är att Försvarsmakten har en ekonomi i balans i år, 2013 och 2014. Det som frågan

har gällt är just den långsiktiga ekonomin, och där ingår självklart framtida materiellinvesteringar som en viktig del.

Det här tar regeringen på största allvar. Det är också därför som vi i budgetpropositionen påtalar behovet av att ha ett samlat grepp kring just hur förutsättningarna ser ut för den långsiktiga ekonomin. Det här är ett arbete som vi från Regeringskansliet måste göra tillsammans med myndigheten för att noga gå igenom och se om pengarna används på rätt sätt, om vi kan göra omfördelningar och hur det här ska se ut på sikt. Då handlar det om hur balansen ska uppnås från 2015 och framåt.

Det här arbetet kommer också, tror jag, att vara en bra grund för det inriktningsbeslut som vi ska fatta 2015, då också Förvarsberedningen kommer att kunna ta del av det här analysarbetet. Vi får återkomma till hur det ska se ut på lång sikt.

Utsläppshandeln

Anf. 65 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Det här är en allmänpolitisk fråga till Gunilla Carlsson.

När vi i Miljöpartiet kommer med förslag på klimatpolitik i Sverige får vi ofta svaret: Nej, vi ska jobba internationellt i stället. Jag menar att det ofta blir bäst att göra både och, men okej! Nu har ni chansen att jobba internationellt och göra någonting riktigt bra!

Det handlar om EU:s utsläppshandel, som tyvärr har kollapsat. Just nu finns det fler utsläppsrätter än vad det finns utsläpp i systemet, och det är klart att man då inte riktigt får den drivkraft att minska utsläppen som det var tänkt att man skulle få. Därför har Storbritannien kommit med ett förslag om att man helt enkelt ska skrota en stor mängd utsläppsrätter för att på så sätt återställa systemet så att det blir en drivkraft till minskade utsläpp och till en grön omställning.

Nu har vi fått höra att Moderaterna och kanske rent av hela regeringen motsätter sig det här. Då blir jag nyfiken på varför. Nu har ju regeringen verkligen chansen att göra någonting bra på klimatområdet internationellt. Ska ni inte göra det då?

Anf. 66 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Absolut! Jag tycker att en av de roligaste sakerna i alliansregeringen är hur vi jobbar tillsammans för att bygga Sverige starkare och mer hållbart och för att kunna vara mer internationellt engagerade genom att också utvecklas själva hemmavid. När vi tänker på långsiktighet kring energitillgång och hur vi lever, konsumerar och distribuerar ökar vi vår egen kunskap och medvetenhet samtidigt som vi också lär oss saker som andra länder kan ha nytta av.

Det här tycker jag är oerhört intressant men också inspirerande genom att vi kan försöka se hur vi kan göra både och. Absolut, jag delar helt Helena Leanders uppfattning när det gäller det!

Den här gången gällde frågan handeln med utsläppsrätter. Den frågan handlar om det internationella handelssystemet och hur vi ska kunna hjälpas åt internationellt att dra ned utsläppen samtidigt som vi låter nya innovationer och ny teknik träda fram.

Vi har för närvarande ett beredningsarbete som pågår i regeringen om hur vi ska ställa oss i den fråga som till exempel Storbritannien har anfört om att ett sätt skulle kunna vara att köpa tillbaka utsläppsrätter och inte använda dem.

Det pågår som sagt en beredning, och det här är ett av de internationella verktyg som står oss till buds.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

Frågestund

Anf. 67 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Ni ska naturligtvis bereda det här enligt konstens alla regler, men hur svårt kan det vara? Varför skulle man inte vilja ta chansen att få ordning på det här utsläppssystemet och faktiskt minska utsläppen?

Minskningen i det här förslaget motsvarar 25 gånger Sveriges utsläpp. Det är någonting som verkligen gör skillnad. Varför skulle man inte vilja ta chansen att få fart på omställningen? Det här är till och med någonting som skulle gynna svenska företag, som i dag faktiskt säljer sina utsläppsrätter för att man släpper ut mindre än vad man får tilldelning för. Med högre priser på utsläppen tjänar man på det här, så det är en vinst för svenska företag och för statskassan, eftersom man får in mer auktionsintäkter, och inte minst är det en vinst för klimatet. Vad är det ni behöver bereda?

Anf. 68 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det är just för att se vilka effekter det får för vår egen ekonomi, vilken betydelse det har, om det är den rätta vägen att gå. Det vi ser vad gäller näringslivet, oavsett den handeln, är att det redan sker en stark omställning eftersom många företag ser den stora marknads- och konsumentnyttan i att börja ställa om i förväg och kunna göra saker även om det inte finns lagstiftning på plats. Vi konsumenter efterfrågar mer av ansvarstagande, modern teknik och förståelse. Därför sker det tillsammans med näringslivet tack vare att vi försöker bana vägen framåt.

Tänk bara på att vi bestämt oss för att ha en fossilfri bilpark och att Sverige 2050 ska vara klimatneutralt. Det handlar om att trigga i gång en mängd aktiviteter, och handeln med utsläppsrätter är en av de möjligheter vi har att påverka. Det sker allaredan mycket, och därför tänker vi, precis som sades, i god ordning se till att ärendet blir berett på ett klokt sätt. Därefter kommer vi att återkomma.

Bolånetaket

Anf. 69 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Min fråga ställs till statsrådet Peter Norman och handlar om bolån.

Tillgången till bostäder är avgörande för våra möjligheter att skapa tillväxt genom växande företag som har möjlighet att få tag i personal med rätt kompetens. För att familjer ska kunna etablera sig på en ny ort är det viktigt att det finns tillgång till bostäder. Det behövs rörlighet på bostadsmarknaden för att vi ska få en fungerande arbetsmarknad.

Det finns många skäl till att det är brist på tillgängliga bostäder, såsom finansiell osäkerhet och försiktig kreditgivning hos bankerna. Trots att vi har en förenklad plan- och bygglag sedan 2010 uppges planprocessen vara ett av skälen till att det byggs för lite bostäder. När stora byggföretag, småhustillverkare och även barnfamiljer beskriver vilka hinder som finns kommer bolånetaket högt på listan.

Min fråga till statsrådet är: Håller statsrådet med om att bolånetaket kan ha bidragit till att det blivit svårare för många att ta sig in på bostadsmarknaden?

Anf. 70 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Sverige har fått kritik från IMF och andra välrenommerade institutioner för en hög skuldsättning hos hushållen och för höga priser på bostadsmarknaden. Vi har i dag en skuldsättning på hushållen som är 170 procent av den disponibla inkomsten. Den är stor, men den är inte alarmerande. Den är dock fortfarande i ökande även om ökningstakten minskat något.

För att få bukt med detta beslutade Finansinspektionen att inrätta ett bolånetak som innebär att man bara får låna upp till 85 procent av bostadens värde. Åtgärden för att lösa just detta problem applåderas även av Riksbanken. Vi har ingen anledning att ha någon annan uppfattning, utan vi tycker att det är rimligt med ett sådant bolånetak för att lösa just det problemet.

När det sedan kommer till det problem som Ola Johansson frågar om – småhusfabrikanter, rörelser på bostadsmarknaden – måste vi hitta andra typer av ekonomisk-politiska verktyg varav ett flertal redovisas i årets budget, som jag gärna återkommer till.

Anf. 71 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Ja, den beskrivningen stämmer. Svenska statens skuldsättning är relativt låg i en europeisk jämförelse medan hushållens skuldsättning i en sådan jämförelse ligger betydligt högre, tyvärr. Vi ser samtidigt att viljan och förmågan hos hushållen att amortera lånen – tack vare arbetslinjen, tack vare att hushållen fått det bättre ekonomiskt – är stark hos de flesta.

Centerpartiet har lanserat sparandelinjen. Vi har föreslagit grundavdrag för sparande och även ett skattesubventionerat bostadssparande för unga. Det är tråkigt när unga familjer med stadig inkomst nekas rätten att förverkliga sin boendedröm. I bästa fall kan de köpa ett gammalt hus någonstans och rusta upp det i den takt ekonomin tillåter, men några nya hus blir det inte tal om.

Vi ser ett minskat bostadsbyggande på landsbygden. Vi ser nedläggning av husfabriker. Jag tror att ett ökat sparande i kombination med ett bolånetak samt förenklingar för den som vill låna skulle ge positiva effekter för byggbranschen och sätta fart på bostadsbyggandet.

Min fråga till statsrådet är: Ser statsrådet någon möjlighet att i framtiden kunna stimulera sparandet och minska skuldsättningen genom att bankerna exempelvis erbjuder någon form av amorteringskrav som komplement till bolånetaket?

Anf. 72 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Det har vidtagits tre åtgärder för att få hyfsad fason på skuldsidan de senaste åren. Det första är bolånetaket, det andra att bankerna självmant gått med på att om man har en belåning över 75 procent utgår amortering och det tredje att vi i EU mot många länders vilja drivit hårt att kapitaltäckningen för bankerna ska ökas.

Ibland verkar det som att minnet är kort. Vi hade en bankkris så sent som 2008–2009. Vi hade en fastighetsbubbla i Sverige i början av 90-talet. Vi vill inte tillbaka dit. Tittar vi på de länder som i dag har stora problem, till exempel Irland och Spanien, ser vi att det är fastighetssektorn som varit grundorsaken till dessa länders stora problem. Vi vill kort och gott inte hamna där.

Vad gäller sparandet har regeringen infört ett sparande, investerings-sparkontot, som skattemässigt är mycket fördelaktigt. Förhoppningsvis kommer många unga att använda det för sitt sparande framöver.

Prot. 2012/13:12

18 oktober

Frågestund

Litteraturutredningens förslag om förbättrad läsfärdighet

Anf. 73 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Sabuni.

För någon vecka sedan presenterade Litteraturutredningen sitt uppdrag. Bland annat konstateras att ungas läsförmåga och läsförståelse sjunker, framför allt hos pojkar. Det är bra att den allvarliga frågan sätts i fokus. Utredningen har många detaljerade förslag och vill att vi ska få god läsfärdighet och tillgång till litteratur fram till 2018. Så långt är det bra. Problemet är att utredningen föreslår att detta ska finansieras genom att 30 miljoner tas av folkbildningsanslaget.

Min fråga till ministern är: Vad anser ministern om detta finansieringsförslag med hänsyn till att vi i Sverige hittills ansett att folkbildningen är fri och frivillig – fri från statlig styrning, frivilligt deltagande – och att det är folkbildningen själv som avgör hur de av staten beslutade målen och syftena ska uppnås?

Anf. 74 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att det som Litteraturutredningen lägger fram är oerhört viktigt. Vi kan i dag se att skolresultatet för pojkar sjunker. De har sämre betyg än flickor i princip i alla ämnen utom idrott. Det förknippar man med att pojkar läser i mindre utsträckning än flickor. Det är därför viktigt att vi vidtar åtgärder som leder till att elever i allmänhet och pojkar i synnerhet läser mer.

Litteraturutredningen har lämnats till kulturministern, och ärendet bereds.

När det gäller frågan om anslag finns inget svar att ge i dag. Folkbildningen är fri vad gäller mål och verksamheter, men pengarna föreslås av regeringen och sedan är det riksdagen som fattar beslut. Det får gå enligt den vanliga ordningen. Det är alltså inte folkbildningen själv som föreslår hur mycket pengar som ska utbetalas till den, utan det är regeringen som tillsammans med riksdagen fattar det beslutet.

Utredningen bereds i vanlig ordning på Kulturdepartementet.

Anf. 75 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Det finns många problem i vårt samhälle som behöver åtgärdas. Vad är nästa order som kan ges till folkbildningen? Ni måste använda ett antal av era miljoner, av era anslag, till att jobba med hemlösa, spelberoende eller vad det nu kan vara? Då finns inte längre den fria folkbildningen. Vi socialdemokrater anser att det är av yttersta vikt att det finns en bred parlamentarisk samsyn om hur folkrörelsepolitiken ska bedrivas.

Jag undrar om ministern delar den uppfattningen, eller anser ministern att vi ska ha en annan styrning av folkbildningen i framtiden?

Anf. 76 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Kerstin Engle har i förväg, innan utredningen ännu beretts, kommit fram till vilken slutsats regeringen ska landa i. Jag har inget sådant svar. Jag har inte landat i någon slutsats. Oavsett vad vi landar i kommer det beslutet att fattas av regeringen.

Jag föreslår därför att både Kerstin Engle och jag låter den vanliga beredningsgången äga rum, och sedan får vi se vilket beslut som fattas av regeringen. Jag har inte fattat några beslut om hur det ska se ut och hur förslagen kommer att finansieras, utan det får kulturministern bereda tillsammans med berörda ministrar i Regeringskansliet.

Personlig assistans

Anf. 77 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Min fråga går till socialförsäkringsminister Ulf Krister-son.

Rätten till personlig assistans är den i särklass största frihetsreformen för många funktionshindrade. Den har lett till ökad livskvalitet och jämställdhet.

Som ministern sade i svar på en tidigare fråga har det dess värre upp- dagats fusk för miljardbelopp vad gäller assistansersättningen. Min fråga är därför: Vad gör Försäkringskassan för att säkerställa att pengarna går till de människor som verkligen behöver personlig assistans?

Anf. 78 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Som jag sade alldeles nyligen måste man ha två tankar i huvudet samtidigt, både att värna rättigheterna och att bekämpa fusk och bedrägerier.

Försäkringskassan jobbar längs två linjer. Den ena linjen är helt enkelt att se till att tillsammans med polisen och andra berörda myndigheter göra utredningar som kan landa i ordentliga domar. Det är den vanliga byråkratiska vägen att skilja rätt från fel. Det fungerar, som man ser i tidningen, besvärande väl. Vi upptäcker, uppdagar och stoppar sådant som ibland leder fram till åtal och domar på ett sätt som fungerar väl.

Den andra linjen, som man också ska minnas, är att förenkla, att göra det lätt att göra rätt. Det gäller inte specifikt assistansersättning, utan över hela fältet. Ju lättare det är att göra rätt för alla dem som inte vill göra fel, desto mer resurser kan vi ägna åt att bekämpa den uppsåtliga brottslig- heten.

Anf. 79 TREDJE VICE TALMANNEN:
Jag ber att få tacka statsråd och kolleger för deltagandet i frågestunden, som nu är över.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

9 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2012/13:35 Nya regler för industriutsläpp

EU-dokument
KOM(2012) 548 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 273/2004 om narkotikaprekursorer
KOM(2012) 584 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning

10 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 18 oktober

2012/13:32 Säkerheten vid kärnkraftverket i Oskarshamn

av *Kent Persson* (V)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2012/13:33 Arbetslösheten

av *Patrik Björck* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2012/13:34 Åtgärder för att mildra effekterna av varselvågen i Östergötland

av *Johan Andersson* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2012/13:35 Ungdomars rätt till egen försörjning

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2012/13:36 Manuell glasindustri i framtiden

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)
till näringsminister *Annie Lööf* (C)

2012/13:37 Kvinnors osäkra villkor

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 oktober.

Prot. 2012/13:12
18 oktober

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.09 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Avsägelse.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till utbildningsutskottet.....	1
3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan	1
4 § Meddelande om information från regeringen	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Svar på interpellation 2012/13:9 om barnkonventionen som svensk lag	2
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	2
Anf. 2 HILLEVI LARSSON (S)	3
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	4
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S)	5
Anf. 5 ANTI AVSAN (M)	6
Anf. 6 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	7
Anf. 7 HILLEVI LARSSON (S)	8
Anf. 8 ANTI AVSAN (M)	9
Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	9
7 § Svar på interpellation 2012/13:18 om Norrlandsvägar	10
Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	10
Anf. 11 ISAK FROM (S)	10
Anf. 12 LEIF PETTERSSON (S).....	11
Anf. 13 EDWARD RIEDL (M)	12
Anf. 14 JOHAN JOHANSSON (M)	13
Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	13
Anf. 16 ISAK FROM (S)	14
Anf. 17 LEIF PETTERSSON (S).....	15
Anf. 18 EDWARD RIEDL (M)	15
Anf. 19 JOHAN JOHANSSON (M)	16
Anf. 20 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	16
Anf. 21 ISAK FROM (S)	17
Anf. 22 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	18
Ajournering.....	18
Återupptagna förhandlingar	18
8 § Frågestund.....	19
Anf. 23 TREDJE VICE TALMANNEN	19
<i>Arbetslösheten</i>	<i>19</i>
Anf. 24 TOMAS ENEROTH (S)	19
Anf. 25 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	19
Anf. 26 TOMAS ENEROTH (S)	19
Anf. 27 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	20
<i>Anslaget till kvinnojour i Stockholm</i>	<i>20</i>

Anf. 28	MARIANNE BERG (V)	20
Anf. 29	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	21
Anf. 30	MARIANNE BERG (V)	21
Anf. 31	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	21
<i>Reglering av finansmarknaden</i>		22
Anf. 32	FREDRIK SCHULTE (M)	22
Anf. 33	Statsrådet PETER NORMAN (M)	22
Anf. 34	FREDRIK SCHULTE (M)	22
Anf. 35	Statsrådet PETER NORMAN (M)	23
<i>Klimatarbetet i fattiga länder</i>		23
Anf. 36	VALTER MUTT (MP)	23
Anf. 37	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	24
Anf. 38	VALTER MUTT (MP)	24
Anf. 39	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	24
<i>Personlig assistans</i>		25
Anf. 40	HILLEVI LARSSON (S)	25
Anf. 41	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	25
Anf. 42	HILLEVI LARSSON (S)	26
Anf. 43	TREDJE VICE TALMANNEN	26
Anf. 44	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	26
<i>Försvarets provskjutningar över Vättern</i>		26
Anf. 45	ANNIKA ECLUND (KD)	26
Anf. 46	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	27
Anf. 47	ANNIKA ECLUND (KD)	27
Anf. 48	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	27
<i>Kostnaden för flyktingar</i>		28
Anf. 49	DAVID LÅNG (SD)	28
Anf. 50	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	28
Anf. 51	DAVID LÅNG (SD)	29
Anf. 52	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	29
<i>Det kommunala skatteutjämnningssystemet</i>		30
Anf. 53	MARIE NORDÉN (S)	30
Anf. 54	Statsrådet PETER NORMAN (M)	30
Anf. 55	MARIE NORDÉN (S)	30
Anf. 56	Statsrådet PETER NORMAN (M)	31
<i>Våld i nära relationer</i>		31
Anf. 57	NINA LUNDSTRÖM (FP)	31
Anf. 58	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	31
Anf. 59	NINA LUNDSTRÖM (FP)	32
Anf. 60	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	32
<i>Finansieringen av JAS 39 Gripen</i>		32
Anf. 61	PETER HULTQVIST (S)	32
Anf. 62	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	33
Anf. 63	PETER HULTQVIST (S)	33
Anf. 64	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	33
<i>Utsläppshandeln</i>		34
Anf. 65	HELENA LEANDER (MP)	34
Anf. 66	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	34

Anf. 67 HELENA LEANDER (MP).....	35	Prot. 2012/13:12
Anf. 68 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	35	18 oktober
<i>Bolånetaket</i>	35	
Anf. 69 OLA JOHANSSON (C).....	35	
Anf. 70 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	36	
Anf. 71 OLA JOHANSSON (C).....	36	
Anf. 72 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	37	
<i>Litteraturutredningens förslag om förbättrad läsfärdighet</i>	37	
Anf. 73 KERSTIN ENGLE (S).....	37	
Anf. 74 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP).....	37	
Anf. 75 KERSTIN ENGLE (S).....	38	
Anf. 76 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP).....	38	
<i>Personlig assistans</i>	38	
Anf. 77 BORIANA ÅBERG (M).....	38	
Anf. 78 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	38	
Anf. 79 TREDJE VICE TALMANNEN.....	39	
9 § Bordläggning	39	
10 § Anmälan om interpellationer	39	
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.00	40	

